

NORDISK PATRISTIK 1993-2000

En bibliografisk oversigt af Holger Villadsen

Efterfølgende bibliografiske oversigt fortsætter to tidligere oversigter, der er bragt her i Meddelanden. I nr. 5 (1990) bragtes en oversigt over udgivelser i de otte år fra 1981 til 1988 og i nr. 10 (1995) en oversigt over de efterfølgende fire år fra 1989 til 1992. De pågældende oversigter kan nu også findes på internettet på adressen www.patristik.dk, hvor der desuden er forskellige andre bibliografiske oversigter.

Oversigten forsøger at registrere bøger og artikler af nordiske forfattere (eller på nordisk sprog) om patristiske emner. Det meste er med, men der er titler, der er undgået min opmærksomhed. Der er anvendt den samme systematiske disposition som tidligere. I afsnit A bringes litteratur om de patristiske forfattere, først generel litteratur og derefter de enkelte forfattere i alfabetisk rækkefølge. I afsnit B er anført litteratur om specielle emner, der ikke er knyttet til en bestemt forfatter. Det sidste afsnit C omfatter generelle kirkehistoriske fremstillinger af relevans for den patristiske periode.

Jeg har været tilbageholdende med at bruge forkortelser, men har dog brugt forkortelser for de mest relevante nordiske tidsskrifter:

CM	Classica et mediaevalia, København
DTT	Dansk Teologisk Tidsskrift, København
KÅ	Kyrkohistorisk årsskrift, Uppsala
MCPL	Meddelanden från Collegium Patristicum Lundense, Lund
NTT	Norsk teologisk tidsskrift, Oslo
PF	Præsteforeningens Blad, København
RT	Religionsvidenskabeligt Tidsskrift, Århus
SEÅ	Svensk exegetisk årsbok, Uppsala
STK	Svensk teologisk kvartalskrift, Lund
SO	Symbolae Osloenses, Oslo
ST	Studia theologica, Oslo
TTK	Tidsskrift for Teologi og Kirke, Oslo

A. PATRISTISKE FORFATTERE

1. Generel litteratur

Forskningshistorie

- 1994 Jensen, Søren: »Frimenighed og apostelskole« – Frederik Helveg som oldkirkehistoriker. i: Kirken af levende Stene, ed. Carsten Bach-Nielsen, København 1994, 79-107.
- 1995 Børresen, Kari Elisabeth: Matristikk og ortodoksi. i: Patristica Nordica 4 (= Religio 44), Lund 1995, 75-91.
- 1997 Børresen, Kari Elisabeth: Recent and Current Research on Women in the Christian Tradition. i: Studia Patristica 29, ed. Elizabeth A. Livingstone, Leuven 1997, 224-231.

- 1998 Gilhus, Ingvild Sælid: Sophias tjener. Gnosticisme og gnostiske studier i Norge. i: Enhet i mangfold? 100 år med religionshistorie i Norge, red. Inger Marie Ruud & Sigurd Hjelde, Oslo 1998, 62-80.
- 2000 Thomsen, Niels: Teologi, historie og dogmatik. i: Fønix 24 (2000), 138-153. [Om Leif Granes oldkirkestudier].

Virkningshistorie

- 1993 Auctoritas Patrum. Zur Rezeption der Kirchenväter im 15. und 16. Jahrhundert. Contributions to the Reception of the Church Fathers in the 15th and 16th Century. Eds. Leif Grane, Alfred Schindler, Markus Wriedt. (= Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Geschichte, Mainz, Beiheft 37), Mainz: Verlag von Zapern 1993, X+295 s.
- 1993 Grane, Leif: Some Remarks on the Church Fathers in the First Years of the Reformation (1516-1520). i: Auctoritas Patrum [se ovenfor], Mainz 1993, 21-32.
- 1994 Bach-Nielsen, Carsten, Jakob Balling m.fl.: Kirken af levende Stene. Den grundtvigske tradition i dansk kirkehistoriskrivning. København: Anis 1994, 240 s.
- 1994 Balling, Jakob: Bispestav, skolemesterpen - og menighed. Den ældre Grundtvig som kirkehistoriker. i: Kirken af levende Stene, ed. Carsten Bach-Nielsen m.fl., København: Anis 1994, 45-59.
- 1996 Rubenson, Samuel: Translating the Tradition. Aspects on the Arabization of the Patristic Heritage in Medieval Egypt. i: Medieval Encounters. Jewish, Christian and Muslim Culture in Confluence and Dialogue, 2.1 (1996), Leiden 1996, 4-14.
- 1998 Auctoritas Patrum II. Neue Beiträge zur Rezeption der Kirchenväter im 15. und 16. Jahrhundert. New Contributions to the Reception of the Church Fathers in the 15th and 16th Century. Eds. Leif Grane, Alfred Schindler, Markus Wriedt. (= Veröffentlichungen des Instituts für Europäische Geschichte, Mainz, Beiheft 44), Mainz: Verlag von Zapern 1998, XIII+324 s.
- 1999 Johansson, Torbjörn: Reformationens huvudfrågor och arvet från Augustinus. En studie i Martin Chemnitz' Augustinusreception. (= Församlingsfakultetens skriftserie 3), Göteborg: Församlingsförlaget 1999, 317 s. [Akad. avh., Lund].

Bibliografi

- 1993 Bach-Nielsen, Carsten: Bibliografi over Jakob Ballings forfatterskab. i: Ordet, kirken og kulturen. Afhandlinger om kristendomshistorie tilegnet Jakob Balling, red. Carsten Bach-Nielsen m.fl., Århus: Aarhus Universitetsforlag 1993, 435-441.
- 1993 Dahla, Björn: Bibliography of Nordic Research in Comparative Religion 1991-1992. i: Temenos 29 (1993), 207-245.
- 1993 Heen, Erik: Anton Fridrichsen (1888-1953). A Bibliography. (= Bibliography Series 5, Faculty of Theology), Oslo, University of Oslo 1993, 153 s.
- 1994 Andersen, Flemming Gorm: Danmark og Antikken 1981-1990. En bibliografi over 12 års dansksproget litteratur om den klassiske oldtid. København: Det kongelige Bibliotek 1994, 306 s.
- 1994 Villadsen, Holger: [Mearbejder på] Bibliographia Patristica. Internationale patristische Bibliographie. In Verbindung mit vielen Fachgenossen

- herausgegeben von Knut Schäferdiek, XXX – XXXII: Die Erscheinungen der Jahre 1985–1987. Berlin – New York: Walter de Gruyter 1994, LVI+803 s.
- 1995 Birkeflet, Svein Helge: Bibliography of Jacob Jervell's Scholarly Publications. i: ST 49 (1995), 213-226.
- 1995 [Bibliografi over K.E. Skydsgaard]. i: Vinduer til Guds rige. Seksten forelæsninger om kirken, red. af Hans Raun Iversen, Frederiksberg 1995.
- 1995 Villadsen, Holger: Nordisk Patristik 1989-1992. En bibliografisk oversigt. i: MCPL 10 (Lund 1995), 12-32.
- 1996 Niels Hyldahl-bibliografi ved Mogens Müller. i: Tro og historie. Festskrift til Niels Hyldahl. I anledning af 65 års fødselsdagen den 30. december 1995 (= Forum for bibelsk eksegesi 7), København 1996.
- 1996 The printed works of Lennart Rydén. i: Leimon. Studies presented to Lennart Rydén on his sixty-fifth birthday, ed. Jan Olof Rosenqvist, (= Studia Byzantina Upsaliensia 6), Uppsala-Stockholm 1996, s. IX-XVI.
- 1997 Celebrating Creativity. Essays in honour of Jostein Børtnes, edited by Knut Andreas Grimstad & Ingunn Lunde. Bergen: Dept. of Russian Studies 1997, XIX+350 s s. [Bibliografi for Jostein Børtnes, s. 337-344].
- 1997 Villadsen, Holger: [Mearbejder på] Bibliographia Patristica. Internationale patristische Bibliographie. In Verbindung mit vielen Fachgenossen herausgegeben von Knut Schäferdiek, XXXIII – XXXV: Die Erscheinungen der Jahre 1988–1990. Berlin – New York: Walter de Gruyter 1997, LVII+705 s.
- 1998 Lerdam, Henrik: Danske middelalderforskere – en oversigt. (= Skrifter udg. af Inst. for Historie ved Københavns Univ. 19), Kbh.: Museum Tusulanum 1998, 162 s.
- 1999 Villadsen, Holger: Nordisk oversættelser af patristisk litteratur 1577-1998. i: MCPL 14 (Lund 1999), 12-45.

Leksika

- 1997 Hallbäck, Geert, Hans J. Lundager Jensen og Bertil Wiberg: Gads Bibelleksikon, bd. 1-2. Kbh.: Gad 1997, ca. 980 s.
- 2000 Beskow, Per: Lectio divina – en guide till kristen spiritualitet. Skellefteå: Artos 2000, 156 s.

Samleværker (blandet litteratur)

- 1993 Apocryphon Severini presented to Søren Giversen. Ed. Per Bilde, Helge Kjær Nielsen and Jørgen Podemann Sørensen. Aarhus: Aarhus University Press 1993, 258 s.
- 1993 Armenian Texts, Tasks and Tools. Red. af Henning Lehmann og J.J.S. Weitenberg. (= Acta Jutlandica 69.1, Humanities Series 68), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1993, 128 s.
- 1993 Ordet, kirken og kulturen. Afhandlinger om kristendomshistorie tilegnet Jakob Balling. Redigeret af Carsten Bach-Nielsen, Susanne Gregersen, Per Ingesman og Ninna Jørgensen. Århus: Aarhus Universitetsforlag 1993. XVI+441 s.
- 1994 Ad Acta. Studier til Apostlenes gerninger og urkristendommens historie. Festskrift til Edvin Larsson på 70-årsdagen. Red. af R. Hvalvik og H. Kvalbein. Oslo: Verbum 1994, 400 s.

- 1994 In the Last Days. On Jewish and Christian Apocalyptic and its Period. Ed. Knud Jeppesen, Kirsten Nielsen og Bent Rosendal [Festskrift til Benedikt Otzen]. Århus: Aarhus University Presse 1994, 261 s.
- 1994 Braw, Christian: Söka förstå. Borås: Norma Bokförlag 1994, 157 s.
- 1994 Dalsgaard Larsen, Bent: Brydninger. Foredrag og artikler. Århus: Klassikerforeningen 1994, 274 s.
- 1995 Människan och naturen. Rapport från Platonsällskapets tolfte symposium (Lund 4-7 juni 1993). Redigerad av Jerker Blomqvist. Lund: Studentlitteratur 1995, 205 s.
- 1995 Patristica Nordica 4. Föreläsningar hållna vid det fjärde Nordiska patristikermötet i Lund 17-20 augusti 1993. Red. Samuel Rubenson. (= Religio 44), Lund: Teologiska Institutionen i Lund 1995, 152 s.
- 1995 Texts and Contexts. Biblical Texts in Their Textual and Situational Contexts. Essays in honour of Lars Hartmann. Edited by Tord Fornberg and David Hellholm. Oslo: Scandinavian University Press 1995, XXIX+1070 s.
- 1996 LEIMON. Studies Presented to Lennart Rydén on His Sixty-Fifth Birthday. Ed. J.O. Rosenqvist. (= Acta Universitatis Upsaliensis, Studia Byzantina Upsaliensia 6), Uppsala 1996, XVI+256 s.
- 1997 Celebrating Creativity. Essays in honour of Jostein Børtnes, ed. Knut Andreas Grimstad & I. Lunde. Bergen: Dept. of Russian Studies 1997, XIX+350 s.
- 1997 Pearson; Birger A.: The Emergence of the Christian Religion. Essays on Early Christianity. Harrisburg Pa. 1997, XIV+241 s.
- 1998 Grane, Leif: Kristendommen i historien. Udvalgte artikler 1950-96. (= Kirkehistoriske Studier, 3. række 5, udg. af Institut for Kirkehistorie, Københavns Universitet), Kbh.: C.A. Reitzels Forlag 1998, 329 s.
- 1998 Kirkefædrene. Samlet af Andrew Louth. (= Visdomsord), Århus: Hovedland 1998, 68 s.
- 1999 Historien om Jesus og Jesus i historien. Red. af Marianne Aagaard Skovmand og Søren Giversen. [Søborg]: DR Multimedie 1999, 335 s.
- 1999 Patristica Nordica 5. Föreläsningar hållna vid det femte Nordiska patristikermötet i Lund 20-23 augusti 1997. Red. Samuel Rubenson & Sten Hidal. (= Religio 51), Lund: Teologiska Institutionen i Lund 1999, 140 s.
- 1999 The World of Ancient Magic. Papers from the first International Samson Eitrem Seminar at the Norwegian Institute at Athens, 4-8 May 1997, ed. David R. Jordan, Hugo Montgomery and Einar Thomassen. Bergen: Norwegian Institute at Athens 1999.

Filologi

- 1995 Blomqvist, Jerker: Diglossifenomen i den hellenistiska grekiskan. i: Sproget i Hellenismen, ed. T. Engberg-Pedersen m.fl., (= Hellenismestudier 10), Århus 1995, 25-38.
- 1995 Giversen, Søren: Koptisk og græsk. i: Sproget i Hellenismen, ed. T. Engberg-Pedersen m.fl., (= Hellenismestudier 10), Århus 1995, 80-87.

Palæografi

- 1994 Schartau, Bjarne: Codices Graeci Haunienses. Ein descriptiver Katalog des griechischen Handschriftenbestandes der Königlichen Bibliothek Kopenhagen.

(= Danish Humanist Texts and Studies 9), København: Det kongelige Bibliotek 1994.

- 1995 Tjäder, Jan-Olof: De ravennatiske papyrusurkunderna. Byten för samlare och gåvor för furstar. i: Kungl. Humanistiska vetenskaps-samfundet i Uppsala, Årsbok 1995, Uppsala 1995, 81-99.
- 2000 Paul Géhin et Stig Frøyskov: Nouvelles découvertes sinaïtiques - à propos de la parution de l'inventaire des manuscrits grecs. i: Revue des études byzantines 58 (2000), 167-184.

Tekstsamlinger

- 1994 André, Olof: Evangeliets gryning. Kyrkofädernas skrifttolkning. Utläggningar av de gammaltestamentliga läsningarna i 1983 års evangeliebok. Svensk översättning av Olof André. Uppsala: Pro Veritate 1994, 304 s.
- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s.
- 2000 Den Levende kjærlighets flamme. Kristen mystikk fra Augustin til vår tid. Red. Jan-Erik Ebbestad Hansen. (= Ad fontes), Oslo: Gyldendal 2000, 248 s. [Om Augustin og Dionosios Areopagiten].
- 2000 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 2: Martyrer och Helgon, red. Samuel Rubenson. Skellefteå: Artos 2000, 287 s.
- 2000 Halldorf, Peter: Kyssa spår. Daglig läsning från den tidiga kristna kyrkan. Urval av Peter Halldorf. Göteborg: Concordia 2000, 407 s.

Patristiske forfattere generelt

- 2000 Halldorf, Peter: 21 kyrkofäder. Historien om hur kristendomen formades. Göteborg: Coria 2000, 331 s. [Dansk version 2002].

2. De enkelte forfattere (alfabetisk)

Ambrosius

- 1999 Om mysteriene. En dåpskatekese av Ambrosius, biskop av Milano. Dåb og undervisning i oldkirken. Innledning, oversettelse og kommentar ved Asle Dingstad. (= Kristne klassikere), Oslo: Luther 1999, 79 s.

Antonios

- 1995 Rubenson, Samuel: The Letters of St. Antony. Monasticism and the Making of a Saint. (= Studies in Antiquity and Christianity), Minneapolis: Augsburg Fortress 1995, 260 s. [1. udgave Lund 1990].
- 1997 Hägg, Tomas: After 300 years – A new, critical edition of the Greek Life of St. Antony. i: CM 48 (1997), xx.

Apostolske Fædre

- 1993 Lindeskog, Gösta: Schöpfer und Schöpfung in den Schriften der Apostolischen Väter. i: Aufstieg und Niedergang der römischen Welt, hrsg. v. H. Temporini und W. Haase, Teil II, Band 27.1, Berlin 1993, 588-648.

Athanasios

- 1999 Hellemo, Geir: Mennesket i støpeskjeen. i: NTT 100 (1999), 93-104.

Augustin

- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Augustins omvendelse. i: Bent Dalsgaard Larsen, Brydninger, Århus 1993, 201-246.

- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Augustins vurdering af Rom og romerne. i: Bent Dalsgaard Larsen, Brydninger, Århus 1993, 247-260. [Tidligere trykt i: RT 18 (1991), 3-13].
- 1993 Haystrup, Helge: Augustin-studier V. Omkring hovedværket »Om Treenigheden«. København: C.A. Reitzel 1993, 209 s.
- 1993 Haystrup, Helge: Augustins vej til levende kristentro. En ung mand og hans mor. i: Fyens stiftsbog 1993 (Odense 1993), 70-81.
- 1993 Holte, Ragnar: Monica, the Philosopher. i: Charisteria Augustiniana I, 1993, 293-316.
- 1993 Ruokanen, Miika: Theology of Social Life in Augustine's De civitate Dei. (= Forschungen zur Kirchen- und Dogmengeschichte, 53), Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1993, 179 s.
- 1994 Braw, Christian: Åter till Gud. Trons mönster hos Augustinus. Skellefteå: Artos bokförlag 1994. 192 s.
- 1994 Børresen, Kari Elisabeth: Patristic »Feminism«. The case of Augustine. i: Augustinian Studies 25 (Philadelphia 1994), 137-152. [Genoptrykt i From Patristics to Matristics, ed. Ø. Norderval, Roma 2002, 33-47].
- 1994 Haystrup, Helge: Augustin-studier VI. Bibelens Treenighed. Eksegese og dogmatiske begreber. København: C.A. Reitzel 1994, 246 s.
- 1994 Haystrup, Helge: Hvad gjorde Augustin til Vestens store kirkelærer? i: PB 84 (1994), 585-591 og 605-611. [Genoptrykt i Augustin-studier VIII].
- 1995 Børresen, Kari Elisabeth: Subordination and Equivalence. The Nature and Role of Women in Augustine and Thomas Aquinas. [A reprint of a pionering classic.] Kampen: Kok Pharos 1995, XXIX+376 s. [Fransk original 1968].
- 1995 Dagemark, Siver: Augustinus – munk och biskop. Idealbild gentemot självbild i Vita Augustini och Confessiones. Göteborg: Historiska Institutionen i Göteborg / Skellefteå: Artos bokförlag 1995, 230 s.
- 1995 Dagemark, Siver: Hur ville Possidius bevare minnet av Augustinus? i: Hårdrock, hundar och humanister (= Humanistdag-boken 8), Göteborg 1995, 49-58.
- 1995 Haystrup, Helge: Augustin-studier VII. En filosofisk Vej til Treenigheden. Sjælens Opstigning til Gud. København: C.A. Reitzel 1995, 296 s.
- 1995 Haystrup, Helge: Forløsning og forsoning hos Augustin. Foredrag på »Konvent for Kirke og theologi«. i: PB 85 (1995), 905-913.
- 1995 Pedersen, Nils Arne: Manikærernes forståelse af det »skønne«, deres hymner og den unge Augustin. i: Prismer. Semesterskrift fra Tværfag (= Musik og æstetik i middelalderen), Det humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet 1995, 60-82
- 1995 Raikas, Kauko K.: Agustín y la judicatura inherente al ministerio episcopal. i: San Agustín en Oxford (4.). XI Congreso Internacional de Estudios Patristicos, ed. Jose Oroz Reta (= Augustinus 40, Madrid 1995), 253-265.
- 1995 Raikas, Kauko K.: Die Sacrilegium-Problematik bei Augustin. i: La narrativa cristiana antica (= Studia Ephemeridis Augustinianum 50), Roma 1995, 561-572.

- 1996 Augustin: Om Guds Stad, 19.-22. bog. Oversættelse med indledning og noter samt registre til hele værket, ved Bent Dalsgaard Larsen. (= Bibel og historie 17), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1996, 442 s.
- 1996 Andersen, Finn B.: Augustins dåbssyn – set med lutherske briller. i: Ichthys, Menighedsfakultetet, Århus 1996, nr. 1.
- 1996 Damsholt, Torben: [Anmeldelse af] Helge Haystrup, Augustin-studier bd. 8. i: PB 86 (1996), 923-926.
- 1996 Haystrup, Helge: Augustin-studier VIII. Augustinske udviklingsstadier. Brud og sammenhæng. København: C.A. Reitzel 1996, 240 s.
- 1996 Haystrup, Helge: Luther og Augustin. Et indlæg til Odense Domkirkes studiekreds over Martin Luther. i: PB 86 (1996), 453-461. [Genoptrykt i Augustin-studier VIII].
- 1997 Augustinus: Guds stad. De utfäste målen. Bok IXX-XXII i översättning av Bengt Ellenberger med indledning av Bent Dalsgaard Larsen. Skellefteå: Artos Bokförlag 1997, 355 s.
- 1997 Alex, Benny: Augustin. Den kristne kirkes store lærefader, 354-430. København: Scandinavia 1997, 48 s.
- 1997 Alexanderson, Bengt: Adnotationes criticae ad libros sancti Augustini De civitate Dei. i: Electronic Antiquity 3/7 (1997), 1-25.
- 1997 Friis Johansen, Karsten: The Minds Discovery of itself – Augustine on Self-knowledge with a view to the Pagan Tradition. i: Elementa. Schriften zur Philosophie und ihrer Problemgeschichte 69 (1997), 67-82.
- 1997 Haystrup, Helge: Augustin-studier IX. Den dystre baggrund for troens glæde. Kampen mod Pelagianismen. København: C.A. Reitzel 1997, 336 s.
- 1997 Haystrup, Helge: En kirkefader spiller på harpe. Augustin om seksualitet og ægteskab. i: Reflex 8 (1997, nr. 27), 16-27.
- 1997 Haystrup, Helge: Ordo amoris. Augustins syn på seksualitet og ægteskab. i: DTT 60 (1997), 99-114.
- 1997 Hegna, Liv: Augustin og kjærligheten. Oslo 1997, 94 bl. [Hovedopgave i filosofi ved Universitetet i Oslo].
- 1997 Raikas, Kauko K.: The State Juridical Dimension of the Office of the Bishop and the Letter 153 of St. Augustine to Vicarius Africae Macedonius. i: Studia Ephemeridis Augustinianum 58 (Roma 1997), xx.
- 1997 Winter, David: Augustinus, sammanställd och introducerad av David Winter. Översatt av Kerstin Gårsjö. Örebro: Libris 1997, 46 s.
- 1998 Augustin: De doctrina christiana. Ein kristen retorikk. Om kristen opplæring. Omsetjing og innleiing ved Hermund Slaattelid. Oslo: Det Norske Samlaget 1998, 267 s.
- 1998 Augustin: Svanens sang – udvalgte prædikener. Oversat af Helge Haystrup. Kbh.: C.A. Reitzels Forlag 1998, 330 s.
- 1998 Alexanderson, Bengt: Adnotationes criticae in libros »De Trinitate« Augustini. i: Electronic Antiquity 4/2 (1998), 1-20.
- 1998 Dalsgaard Larsen, Bent: Augustin om nåde og frihed. i: DTT 61 (1998), 81-105.
- 1998 Haystrup, Helge: Augustin som skriftfortolker og prædikant – af senantikens hermeneutik. i: Reflex 8 (1998, nr. 28), 33-42.

- 1999 Augustins filosofiske dialoger, bind 1: Mod akademikerne – Et lykkeligt liv – Verdensordenen. Oversat af Torben Damsholt. Frederiksberg: Anis 1999, 199 s.
- 1999 Augustin: Om læreren – Om det lyksalige liv. Oversat og udgivet af Niels Henningsen. Frederiksberg: Det lille Forlag 1999, 112 s.
- 1999 Alexanderson, Bengt: Adnotationes criticae in Augustini In Iohannis evangelium tractatus. i: *Electronic Antiquity* 5/1 (1999)
- 1999 Børresen, Kari E.: Augustin og Thomas Aquinas. Guds-bilde, mann-bilde, kvinne-bilde. i: *Kjønnsperspektiver i filosofihistorien*, ed. L.M. Rustad & H. Bondevik, Oslo 1999, 53-62.
- 1999 Christensen, Jørgen Bo: Hjertets uro. Om begær og behov hos Augustin og Freud. i: *PB 89* (1999), 614-626.
- 1999 Dalsgaard Larsen, Bent: Kristningen af nyplatonismen hos Augustin. i: *Patristica Nordica* 5 (= *Religio* 51), Lund 1999, 119-137.
- 1999 Grane, Leif: Expositio quarundam propositionum de Romanos. Augustins tidlige forsøg på en fortolkning af Romerbrevet. i: *Arken* 21 (Kbh. 1999), 15-26.
- 1999 Haystrup, Helge: Augustin-studier X. Fra Grundtvig til Augustin. København: C.A. Reitzel 1999, 179 s.
- 1999 Haystrup, Helge: Augustin-studier XI. Skriftsyn, skriftudlægning og skriftforkyndelse. København: C.A. Reitzel 1999, 218 s.
- 1999 Haystrup, Helge: Hermeneutiske iagttagelser i Augustins forkyndelse. På internetadressen: www.filosofi.net/artikler/haystrup_081199.html.
- 1999 Pedersen, Jørgen: Gudserkendelse og gudsbillede i Augustins *De Trinitate*. i: *Fra Augustin til Johs. V. Jensen. Essays og afhandlinger af Jørgen Pedersen*, København 1991, 9-39.
- 1999 Raikas, Kauko K.: *Audientia episcopalis: Problemática entre Estado e Iglesia en Augustin*. i: *Augustinus* 44 (Madrid 1999), 172-175.
- 2000 Augustin: Bekjendelser [utdrag]. Til norsk ved Oddmund Hjelde. i: *Den Levende kjærlighets flamme*, red. Jan-Erik Ebbestad Hansen, (= *Ad fontes*), Oslo: Gyldendal 2000, 29-49.
- 2000 Augustins filosofiske dialoger, bind 2: Enetaler - Sjælens udødelighed – Sjælens omfang. Indledning og oversættelse af Torben Damsholt. Frederiksberg: Anis 2000, 160 s.
- 2000 Augustin: Om sjelens storhet [utdrag]. Til norsk ved Egil Kraggerud. i: *Den Levende kjærlighets flamme*, red. Jan-Erik Ebbestad Hansen, (= *Ad fontes*), Oslo: Gyldendal 2000, 29-49.
- 2000 Augustin, af David Winther. Oversat af Jakob Brønnum. (= *Visdomsord*), Århus: Hovedland 2000, 48 s.
- 2000 Alexanderson, Bengt: Adnotationes criticae et interpretationes in libros aliquot Augustini contra donatistas. i: *Electronic Antiquity / Communicating the Classics* 5.3 (2000).
- 2000 Eriksen, Trond Berg: Augustin – Det urolige hjertet. Oslo: Universitetsforlaget 2000, 351 s.
- 2000 Haystrup, Helge: Augustin-studier XII. Næstekærlighedens problematik. København: C.A. Reitzel 2000, 163 s.

- 2000 Kieffer, René: Le plaisir de raconter sa vie: Augustin, Rousseau et Sartre. i: Språkets speglingar. Festskrift till Birger Bergh, ed. Arne Jönsson och Anders Piltz, Lund 2000, 537-547.
- 2000 Puusaari, Saija: Augustinuksen kristologia teoksen De gratia Christi et de peccato originali. Helsinki 2000.
- 2000 Sigurdson, Ola: Hungerns väg. Om Gud, kyrka och mångfald. Lund: Arcus förlag 2000, 208 s.

Barnabas' brev

- 1994 Hvalvik, Reidar: The Struggle for Scripture and Covenant. The Purpose of the Epistle of Barnabas and Jewish-Christian Competition in the Second Century. Disp. ved Menighedsfakultetet i Oslo 1994. Forsvar 2. dec. 1994. XIII+389 s. [Bogtrykt version 1996].
- 1995 Müller, Mogens: Kampen om Skriften og pagten. i: TTK 66 (1995), 247-260.
- 1996 Hvalvik, Reidar: The Struggle for Scripture and Covenant. The Purpose of the Epistle of Barnabas and Jewish-Christian Competition in the Second Century. (= Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 2. Reihe 82), Tübingen: J.C.B. Mohr 1996, XIII + 415 s. [Disp. ved Menighedsfakultetet i Oslo 1994].
- 1996 Sandnes, Karl Olav: The struggle for scripture and covenant [anmeldelse]. i: NTT 97 (1996), 49-51.

Basilios

- 1993 Rudberg, Stig Y.: De kappadokiska kyrkefäderna och naturen. i: Människan och naturen. Rapport från Platonsällskapets tolfte symposium (Lund 4-7 juni 1993), redigerad av Jerker Blomqvist, Lund: Studentlitteratur 1995, 109-119.
- 1997 Basilios von Caesarea: Homilien zum Hexaameron. Hrsg. v. Emmanuel Amand de Mendieta und Stig Y. Rudberg. (= Die griechischen christlichen Schriftsteller der Ersten Jahrhunderte, Neue Folge, Band 2), Berlin: Akademie Verlag 1997, XXI+235 s.
- 1998 Basilios den store: Hexaameron. Nio homilier om skapelsen. Inledning och översättning av Stig Y. Rudberg. Skellefteå: Artos 1998, 157 s.

Benedikt af Nurcia

- 1998 Benedikts regel. Översättning, inledning och kommentar af Brian Møller Jensen. Kbh.: Tusculanum 1998, 186 s.
- 1998 [Gregor den Store:] Den helige Benedictus liv. Andra boken av påven Gregorius Dialoger: Om den vördnadsvärde abboten Benedictus liv och underverk. Översatt och utgiven av Bengt Högberg, med en efterskrift om Dialogernas tillkomst och syfte av Michaela Puzicha. Skellefteå: Artos 1998, 166 s.

Cassiodor

- 1999 Søby Christensen, Arne: Cassiodorus and the Making of a History of the Goths. i: *Analecta Romana Instituti Danici* 21 (1999), 173-177.

Clemens af Alexandria

- 1995 Albinus, Lars: Greek Demons and the Ambivalence of Clemens Alexandrinus. i: *Temenos* 31 (1995), 7-17.

- 1996 Hägg, Henny Fiskå: Knowing the Unknowable. Clement of Alexandria and the Origins of Christian Apophaticism. Universitetet i Bergen 1996, 217 s. [Avhandling, dr. art., Universitetet i Bergen 1997]
- 1998 Hägg, Henny Fiskå: Att lära känna den outgrundlige. Klemens av Alexandria och den apofatiske teologin. i: Pilgrim 5 (1998), hefte 2, 40-45.
- 1999 Hägg, Henny Fiskå: Gudserkjennelse eller gnosis hos Klemens av Aleksandria. i: NTT 100 (1999), 116-121.
- 2000 Hägg, Henny Fiskå: Language and Negativity. Apophaticism in Theology and Literature. Oslo: Novus Press 2000, 94 s.

Clemens Romanus

- 1993 Baasland, Ernst: Der 2. Klemensbrief und frühchristliche Rhetorik. 'Die erste christliche Predigt' im Lichte der neueren Forschung. i: Aufstieg und Niedergang der römischen Welt, hrsg. v. H. Temporini und W. Haase, Teil II, Band 27.1, Berlin 1993, 78-157.
- 1998 Bakke, Odd Magne: »Why do we divide and tear asunder the members of Christ?« (1 Clement 46:7). A Rhetorical analysis of the First Letter of Clement with Special Emphasis on the language of Unity and Sedition. Stavanger: Misjonshøgskolans forl. 1998, V+401 s. [Doktorafhandling ved Universitet i Oslo].
- 1998 Montgomery, Hugo: [Anmeldelse af] Odd Magne Bakke: »Why do we divide and tear asunder the members of Christ?« i: NTT 99 (1998), 236-242.
- 1999 Jacobsen, Martin Restorff: Salige de præster, som slap for at blive afskediget. Bibeltidning over 1. Klem. 44. i: PB 89 (1999), 186-193.

Cyprian

- 1996 Montgomery, Hugo: Pontius' Vita S. Cypriani and the making of a Saint. i: SO 71 (1996), 195-215.
- 1997 Montgomery, Hugo: The Man with the Net and the Sorrowful Youth. Pictures and Visions in St. Cyprian. i: Ultra terminum vagiari. Scritti in onore di Carl Nylander, ed. B. Magnusson m.fl., Roma 1997, 221-225.
- 1999 Bakke, Odd Magne: Kyrkjeleg einskap hos Cyprian – eit spørsmål om kjærleik og tolmod. i: NTT 100 (1999), 105-115.

Didache

- 1994 Hartman, Lars: Obligatory Baptism – but Why? On Baptism in the Didache and in the Shepherd of Hermas. i: SEÅ 59 (1994), 127-143.
- 1994 Hellholm, David: Från judisk tvåväglära till kristen dopkatekes. i: Ad Acta. Studier til Apostlenes gerninger og urkristendommens historie. Festskrift til Edvin Larsson, red. af R. Hvalvik og H. Kvalbein, Oslo 1994, 109-139.

Dionysios af Tel-Mahre (Pseudo-)

- 1996 Pseudo-Dionysius of Tel-Mahre: Chronicle, part III (known also as the Chronicle of Zuqnin). Translated with notes and introduction by Witold Witakowski. (= Translated texts for historians 22), Liverpool: Liverpool Univ. Press 1996, XXXII+149 s.
- 1996 Witakowski, Witold: Sources of Pseudo-Dionysius of Tel-Mahre for the second part of his chronicle. i: Leimon, ed. Jan Olof Rosenqvist, (= Studia Byzantina Upsaliensia 6), Uppsala 1996, 181-210.

- 1999 Witakowski, Witold: Sources of Pseudo-Dionysius of Tel-Mahre for the Christian epoch of the first part of his Chronicle. i: After Bardaisan. Studies on continuity and change in Syriac Christianity in Honour of Professor Han J.W. Drijvers, ed. by G.J. Reinink and A.C. Klugkist, (= *Orientalia Lovaniensia Analecta* 89), Leuven 1999, 329-366.

Dionysios Areopagiten

- 1997 Ball, Hugo: *Dionysios Areopagita*. Med en introduktion av Robert Braun och en efterskrift av Daniel Andrae. [Oversat til svensk af Alf Ahlberg]. 2. uppl. Skellefteå: Artos 1997. [1. uppl. Stockholm 1960]
- 1998 *Dionysios Areopagiten: Den mystiske teologi. De guddommelige navne*. Oversat fra græsk og med efterskrift af Klara Preben-Hansen, med indledning af C.E. Rolt. (= *Visdomsbøgerne*), Kbh.: Sankt Ansgar 1998, 197 s.
- 2000 *Dionysios Areopagiten; Den mystiske teologi. Brev til Timoteus. Til norsk ved Jens Braarvig. i: Den Levende kjærlighets flamme*, red. Jan-Erik Ebbestad Hansen, (= *Ad fontes*), Oslo 2000, 50-61.

Egeria

- 1998 *Ur Egeria, Vallfärd till heliga platser. i: Svenskt patristiskt bibliotek, band 1: Gudstjänst & kyrkoliv*, red. Per Beskow. Skellefteå 1998, 108-116.

Euseb af Kæsarea

- 1995 *Eusebios kyrkohistoria*. Svensk översättning och inledning av Olof Andrén. Skellefteå: Artos 1995, 352 s. [2. uppl. 1999].
- 1997 *Eusebiuksen kirkkohistoria*. Kreikan kielestä kääntänyt sekä johdannella ja selityksillä varastanut Ivar A. Heikel. Helsinggissä: Otava 1997, 520 s. [Svensk översättning i 1937].
- 1999 [Witakowski, Witold] Richard W. Burgess & Witold Witakowski: *Studies in Eusebian and Post-Eusebian Chronography*. (= *Historia, Einzelschriften* 135), Stuttgart: Steiner 1999, 358 s.
- 1999 Witakowski, Witold: *The Chronicle of Eusebius; its type and continuation in Syriac historiography. i: Aram Periodical* 11-12 (1999-2000), 419-437.
- 2000 Montgomery, Hugo: *The Portrait of Licinius in Eusebius. i: SO* 75 (2000), 130-138.

Evagrius Pontikos

- 1993 Rubenson, Samuel: *Evagrius Pontikos und die Theologie der Wüste. i: Logos. Festschrift für Louise Abramowski zum 8. Juli 1993*. Ed. Hanns Christof Brennecke, Ernst Ludwig Grasmück und Christoph Marksches (= *Beihefte zur Zeitschrift für die neutestamentliche Wissenschaft* 67), Berlin: Walter de Gruyter 1993, 384-401.

Filokalia

- 1993 *Filokalia. De gamle fedrenes lære om det rene hjertes uavlatelige bønn, utvalg og oversettelse ved Fader Johannes*. Oslo: St. Olav Forlag 1993, 190 s.

Germanus

- 1993 Ekenberg, Anders: *Germanus oder Pseudo-Germanus? Pseudoproblem um eine Verfasserschaft. i: Archiv für Liturgiewissenschaft* 35-36 (1993-94), 135-139.

Gregor af Nazianz

- 1993 Bergmann, Sigurd: Gregory of Nazianzen's Theological Interpretation of the Philosophy of Nature in the Doctrine of the Four Elements. i: *Studia Patristica* 27, ed. Elisabeth A. Livingstone, Leuven 1993, 3-8.
- 1993 Bergmann, Sigurd: Die Welt als Ware oder Haushalt? Die Wegwahl der trinitarischen Kosmologie bei Gregor von Nazianz. i: *Evangelische Theologie* 53 (1993), 460-470. [Svensk version 1996, ny tysk udgave 1997].
- 1994 Børtnes, Jostein: Gregor fra Nazianz - kappadokier og athener. i: *I skyggen af Akropolis. En artikkelsamling red. af Øivind Andersen og Tomas Hägg, (= Skrifter utgitt av Det norske Instituttet i Athen 5)*, Bergen 1994, 381-407.
- 1995 Bergmann, Sigurd: Geist, der Natur befreit. Die trinitarische Kosmologie Gregors von Nazianz im Horizont einer ökologischen Theologie der Befreiung. Mainz: Matthias Grünevald-Verlag 1995, 522 s.
- 1996 Bergmann, Sigurd: Världen som vara eller hushåll? Gregorios av Nazians' trinitariska kosmologi i ett vägval. i: *MCPL* 11 (Lund 1996), 19-28. [Tysk version 1993].
- 1997 Bergmann, Sigurd: Gregory of Nazianzen's Theological Interpretation of the Philosophy of Nature in the Doctrine of the Four Elements. i: *Geist, der lebendig macht. Lavierungen zur ökologischen Befreiungstheologie*, Frankfurt am Main 1997, 82-89.
- 1997 Bergmann, Sigurd: Die Welt als Ware oder Haushalt? Die Wegwahl der trinitarischen Kosmologie bei Gregor von Nazianz. i: *Geist, der lebendig macht. Lavierungen zur ökologischen Befreiungstheologie*, Frankfurt am Main 1997, 112-124. [Først udgivet i 1993].
- 2000 Børtnes, Jostein: Eros Transformed. Same-Sex Love and Divine Desire. Reflections on the Erotic Vocabulary in St. Gregory of Nazianzus's Speech on St. Basil the Great. i: *Greek Biography and Panegyric in Late Antiquity*, ed. Tomas Hägg and Philip Rousseau, (= *The Transformation of the Classical Heritage* 31), University of California Press 2000, 180-193.

Gregor af Nyssa

- 1994 Gregor af Nyssa: En oversættelse af »Over Fadervor« og »Mod skæbnetroen« med indledning af Anna Marie Aagaard. [Oversat af Bent Noack og Jørgen L. Christiansen]. Frederiksberg: Anis 1994, 112 s.
- 1996 Halldorf, Peter: Ett nyt seende. Gregorios av Nyssa ger vägledning i mörkret. i: *Pilgrim* 3 (1996), 34-37.
- 1998 Rubenson, Samuel: Den hemlighetsfulla kyssen. Sångernas sång hos Gregorios av Nyssa. i: *Vår Lösen* 2/3 (1998), 134-138.
- 1999 Gregorios av Nyssa: Den heliga Makrinas liv och Om själen och uppståndelsen. Översättning med inledning av Sten Hidal. Skellefteå: Artos 1999, 132 s.
- 2000 Borgehammar, Stephan: Kan man tala om Gud? Det centrala temat i Gregorios av Nyssas *Contra Eunomium II*. i: *Med hjärtats öga. Studier och essayer tillägnade Lars Cavallin på sextioårsdagen 15 augusti 2000*, red. Ann Blücker och Kjell Blücker, Vejrbystrand: Catholica 2000, 83-100.

Gregor den Store

- 1998 [Gregor den Store:] Den helige Benedictus liv. Andra boken av påven Gregorius Dialoger: Om den vördnadsvärde abboten Benedictus liv och

underverk. Översatt och utgiven av Bengt Högberg, med en efterskrift om Dialogernas tillkomst och syfte av Michaela Puzicha. Skellefteå: Artos 1998, 166 s.

Hermas

- 1993 Moxnes, Halvor: God and his Angel in the Shepherd of Hermas. i: Studies in Early Christianity, ed. Everett Ferguson m.fl., vol. 6, New York & London 1993. [Tidligare trykt i 1974].
- 1994 Hartman, Lars: Obligatory Baptism – but Why? On Baptism in the Didache and in the Shepherd of Hermas. i: SEÅ 59 (1994), 127–143.

Hieronymus

- 1996 Kieffer, René: Jerome. i: Hebrew Bible / Old Testament, The History of Its Interpretation, ed. M. Sæbø, vol. I: From Beginnings to the Middle Ages (Until 1300), part 1: Antiquity, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1996.
- 1999 Norderval, Øyvind: Hieronymus og Romas fall. i: Kirke og Kultur 104 (Oslo 1999), 107-123.
- 2000 Den heliga Paulos' liv. Oversat af Bengt Ellenberger. i: Martyrer & helgon, (= Svenskt Patristiskt Bibliotek 2), red. Samuel Rubenson, Skellefteå 2000, 149-161.
- 2000 Brevet om Marcella. Oversat af Bengt Ellenberger. i: Martyrer & helgon, (= Svenskt Patristiskt Bibliotek 2), red. Samuel Rubenson, Skellefteå 2000, 181-193.

Hippolyt

- 1994 Hippolytos: Den apostoliska traditionen. Översatt och kommenterad av Anders Ekenberg. (= Kristne klassiker), Uppsala: Katolska Bokförlaget 1994, 99 s.
- 1994 Sten Hidal: Apocalypse, Persecution and Exegesis: Hippolytus and Theodoret of Cyrrhus on the Book of Daniel. i: In the Last Days, ed. Knud Jeppesen m.fl., Århus 1994.

Ignatius

- 1995 Bagge, Odd Magne: Ignatiusbrevs retoriska genre. i: TTK 66 (1995), 275-291.
- 1995 Thomassen, Einar: Logos apo siges proelthon [græsk] (Ignatius, Magn. 8,2). i: Texts and Contexts. Biblical texts in their textual and situational contexts. Essays in honor of Lars Hartman, Oslo 1995, 847-867.
- 1996 Legarth, Peter V.: Tempelsymbolik und Christologie bei Ignatius von Antiochien. i: Kerygma und Dogma 42 (1996), 37-64.
- 1997 Haystrup, Helge: Efterfølgelse som skæbnefællesskab med Kristus, hos Ignatios af Antiokia. i: PB 87 (1997), 550-553.
- 2000 Kieffer, René: La demeure divine dans le temple et sur l'autel chez Ignace d'Antioche. i: La cité de Dieu / Die Stadt Gottes. 3. Symposium Strasbourg, Tübingen, Uppsala, 19.-23. September 1998 in Tübingen, hrsg. Martin Hengel, (= Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 129), Tübingen: Mohr 2000, 287-301.

Irenæus

- 1994 Jacobsen, Anders-Christian: Historieförståelsen hos Irenæus. i: DTT 57 (1994), 94-103.

- 1996 Jacobsen, Anders-Christian: Skabelse og fuldendelse hos Irenæus – med et udblik til Grundtvig. i: PB 86 (1996), 429-438.
- 1997 Irenaeus: Bevis för den apostoliska förkunnelsen. Översättning av Olof André. Skellefteå: Artos 1997, 85 s.
- 1997 Grundtvig, N.F.S.: Optegnelser med titlen Irenæus, transkriberet og kommenteret af Ulla Kiel. i: Grundtvig Studier, Kbh. 1997, 16-28.
- 1997 Jacobsen, Anders-Christian: Afgrænsningen mellem sand og falsk skriftfortolkning hos Irenæus og Grundtvig. i: Grundtvig Studier, Kbh. 1997, 29-52.
- 1997 Wingren, Gustaf: Människa och kristen. En bok om Irenaeus. Skellefteå: Artos 1997, 143 s. [1. uppl., Verbum 1983]
- 1998 Grundtvig, N.F.S.: Irenæus. 3die Bogs 40de Kapitel, transkriberet ved H. Høirup og kommenteret ved Anders-Christian Jacobsen. i: Grundtvig Studier, Kbh. 1998, 9-20.
- 1999 Irenæus: Mod kætterne. Oversættelse af Ulla Kiel. Indledning og redaktion af Anders-Christian L. Jacobsen. Frederiksberg: Anis 1999, 170 s.
- 1999 Jacobsen, Anders-Christian: Opstandelsens menneske. En undersøgelse af forholdet mellem antropologien og eskatologien hos Irenæus og Origenes. Ph. d.-afhandling, Århus 1999, 370 s.

Israel Kashkar

- 1993 Holmberg, Bo: The Trinitarian Terminology of Israel of Kashkar (d. 872). i: ARAM Periodical 3:1 (1993)

Jakob af Sarug

- 2000 Glenthøj, Johannes B.: Jakob af Sarug. En syrisk prædikant i 500-tallet – især ud fra hans prædikener om Kain og Abel. i: MCPL 15 (Lund 2000), 32-48.

Johannes Chrysostomos

- 1993 Johannes Chrysostomos: Om prästämbetet. Dialog och homilia. Övers. av Olof André. Skellefteå: Artos 1993, 168 s.
- 1997 Persiani, Giuseppe: Contributions sur l'authenticité de l'homélie chrysostomienne De Chananaea (CPG 4529). i: CM 48 (1997), 283-307.
- 1998 Hidal, Sten: Jobs seger. I Johannes Chrysostomos kommentar till Jobs bok. i: Pilgrim 5 (1998), hefte 3, 42-44.
- 1998 Hidal, Sten: Johannes Chrysostomos. Fornkyrkans Job och Paulus. i: Pilgrim 5 (1998), hefte 3, 45-49.
- 1998 Persiani, Giuseppe: Notes sur les deux antiques versions latine de l'homélie chrysostomienne De Chananaea (CPG 4529). i: CM 49 (1998), 69-93.

Justin

- 1993 Beskow, Per: En judisk missionsskrift? Kring frågan om Pseudo-Justinus' Cohortatio ad Graecos. i: KÅ 93 (1993), 49-62.
- 1993 Skarsaune, Oskar: The conversion of Justin Martyr. i: Studies in early Christianity ... ed. Everett Ferguson ... vol. 11: Conversion, catechumenate ... (New York 1993), xx.
- 1996 Justin: Apologier. Oversættelse med indledning og kommentar ved Henrik Pontoppidan Thyssen. (= Bibel og historie 18), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1996, 160 s.

- 1996 Skarsaune, Oskar: Judaism and Hellenism in Justin Martyr, elucidated from his portrait of Socrates. i: *Geschichte – Tradition – Reflexion*, Festschrift für Martin Hengel, ed. H. Cancik m.fl., vol. 3, Tübingen 1996, 585-611.
- 1998 Skarsaune, Oskar: Justin Martyr i diskusjon om den ene sanne Gud. i: *Én sann Gud. Monoteismen og det første bud i missiologisk perspektiv*, ed. E. Sjaasted & K. Valén, Fjellheug Misjonshøgskola 1998, 126-145.

Markion

- 1997 Räisänen, Heikki: Marcion and the Origins of Christian Anti-Judaism. i: *Temenos* 33 (1997), 121-136.
- 1997 Räisänen, Heikki: Marcion, Muhammed and the Mahatma. Exegetical perspectives on the encounter of cultures and faiths. London: SCM Press 1997, 293 s.

Maximos Bekender

- 1995 Thunberg, Lars: *Microcosm and Mediator. The Theological Anthropology of Maximus the Confessor. Second Edition.* Chicago: Open Court 1995, XX+488 s.
- 1997 Thunberg, Lars: Maximos Confessor och antik kosmologi. i: *MCPL* 12 (Lund 1997), 24-44.
- 1999 Thunberg, Lars: Människan och kosmos. Maximos Bekännarens teologiska vision. Skellefteå: Artos 1999, 200 s. [Bearb. overs. af »Man and the Cosmos«].
- 2000 Tollefsen, Torstein: *The Christocentric Cosmology of St. Maximus the Confessor – a Study of his Metaphysical Principles.* (= *Acta humaniora* nr. 72), Universitet i Oslo 2000, 304 s. [Disp. ved Det historisk-filosofiske fakultet.]

Melito af Sardes

- 1997 Meliton av Sardes: Om påsken. Den eldste kristne påskepreken. Oversatt og kommentert av Oskar Skarsaune. (= *Kristne klassikere*), Oslo: Luther 1997, 96 s.

Methodios [Pseudo]

- 2000 Witakowski, Witold: The eschatological program of the Apocalypse of Pseudo-Methodios. Does it make sense? i: *Rocznik Orientalistyczny* 53:1 (Warszawa 2000), 33-42.

Narsai

- 1995 Glenthøj, Johannes B. : Maria og de vise mænd. En syrisk vekselsang til jul. i: *PB* 85 (1995), 1097-1102.

Origenes

- 1993 Origenes: Gör såsom Abraham gjorde. Predikan 8 över Första Moseboken. Inl. och översättning av Anders Ekenberg. Stockholm: Katolska bokförlaget 1993, 27 s.
- 1995 Rubenson, Samuel: Kampen om Origenes. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 57-73.
- 1996 Kristi kyssar till själen. Översättning av inledningen och första delen av Origenes' kommentar till Höga Visan, v. Samuel Rubenson. i: *Pilgrim* 4 (Sverige 1996), 36-45.

- 1997 Wrede, Gösta: Origenes om grunderna och målet. Introduktion, översättning, kommentar. (= Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala Studies in Faiths and Ideologies 6), Stockholm: Almqvist & Wiksell 1997, 126 s.
- 1999 Jacobsen, Anders-Christian: Opstandelsens menneske. En undersøgelse af forholdet mellem antropologien og eskatologien hos Irenæus og Origenes. Ph. d.-afhandling, Århus 1999, 370 s.
- 1999 Rubenson, Samuel: Origin in the Egyptian monastic tradition of the fourth century. i: Origeniana Septima. Origenes in den Auseinandersetzungen des 4. Jahrhunderts, ed. W.A. Bienert & U Kühneweg, (= Bibliotheca Ephemeridum Theologicarum Lovaviensium), Leuven 1999, 319-337.
- 2000 Jacobsen, Anders-Christian: Origenes' teologiske univers. Frelshistorie og antik systembygning. i: DTT 63 (2000), 241-266.

Palladios

- 1996 [Palladios:] Nunnan som spelade galen, og Makarios från Alexandria [Oversat af] Sture Linnér. i: Halifax, litterär kalender 10 (Stockholm 1996), 30-38.
- 1998 Palladios: Ökenfäderna. Översättning, inledning och kommentar av Sture Linnér. Skellefteå: Artos 1998, 163 s.

Photios

- 1999 Hägg, Tomas: Photius as a Reader of Hagiography. Selection and Criticism. i: Dumbarton Oaks Papers 53 (1999), 43-58.

Possidius

- 1996 Dagemark, Siver: Possidius idealbeskrivning av Augustinus död. i: MCPL 11 (Lund 1996), 29-46.
- 1997 Dagemark, Siver: Possidius' idealised Description of St. Augustine's Death. i: Studia Ephemeridis Augustinianum 58 (1997), 719-741. (= Vescovi e pastori in epoca Teodosiana. In occasione del XVI centenario della consacrazione episcopale di S. Agostino, 396-1996. XXV Incontro di studiosi dell' Antichità Cristiana, Roma, 8-11 maggio 1996. Vol. II: Padri Greci e Latini).
- 1998 Dagemark, Siver: The Praeceptum according to Possidius' Vita Augustini. i: Studia Ephemeridis Augustinianum 62 (1998), 369-377. (= Il monachesimo occidentale dalle origini all Regula Magistri).
- 1999 Dagemark, Siver: Possidius' use of the Bible. An Examination of Intertextuality in Vita Augustini. i: Studia Ephemeridis Augustinianum 68 (2000), 175-218. (= L' esegesi dei patri latini dalle origini a Gregorio Magno, XXVIII Incontro di studiosi dell' antichità, Roma, 6-8 maggio 1999).

Romanos

- 1994 Romanos: Julhymn, ett nyfött barn, av evighet Gud. Tolkning och inledning av Hjalmar Gullberg. Skellefteå: Artos 1994, 48 s.
- 1997 Menneskers Eneste Ven. Romanós' kontákion om Elias. Oversat af Jakob Balling. (= Under Guds Ord 344), Skive 1997, 4 s.

Severian af Gabala

- 1993 Lehmann, Henning J.: What Translators Veil and Reveal. Observations on two Armenian Translations of one Greek Homily. i: Armenian Texts, Tasks and Tools, ed. Henning Lehmann and J.J.S. Weitenberg, (= Acta Jutlandica 69.1, Humanities Series 68), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1993, 75-84.

- 1995 Lehmann, Henning J.: The noble art of abbreviating. In the light of some texts attributed to Severian of Gabala. i: Proceedings of the Danish Institute at Athens I, ed. Søren Dietz, Athens 1995, 221-227.

Sulpicius Severus

- 2000 Den heliga Martins liv [Vita sancti Martini]. Oversat af Bengt Ellenberger. i: Martyrer & helgon, (= Svenskt Patristiskt Bibliotek 2), red. Samuel Rubenson, Skellefteå 2000, 194-225.

Tertullian

- 1998 Tertullianus, Om dopet. i: Svenskt patristiskt bibliotek, band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow, Skellefteå 1998, 87-106.
- 1999 Hallonsten, Gösta: Filosoferna som 'heretikernas patriarker' – Tertullianus polemik och verkligheten bakom. i: Patristica Nordica 5 (= Religio 51), Lund 1999, 73-97.

Theodoret

- 1994 Hidal, Sten: Apocalypse, Persecution and Exegesis: Hippolytus and Theodoret of Cyrrhus on the Book of Daniel. i: In the Last Days, ed. Knud Jeppesen m.fl., Århus 1994.
- 1999 Lehmann, Henning J.: Theodorets modersmål – et åbent eller lukket spørgsmål? i: Ordet og livet, festskrift til Christian Thodberg, red. af Carsten Bach-Nielsen m.fl., Århus: Aarhus Universitetsforlag 1999, 43-65.
- 2000 Den heliga Symeons liv [fra Theodoret: Historia religiosa]. Oversat af Tomas Hägg. i: Martyrer & helgon, (= Svenskt Patristiskt Bibliotek 2), red. Samuel Rubenson, Skellefteå: Artos 2000, 237-255.

Titus af Bostra

- 1996 Pedersen, Nils Arne: Det onde som evigt princip eller som et produkt af menneskets frie valg. Om Titus af Bostras traktat Fire bøger mod manikæerne. i: DTT 59 (1996), 241-265.

Venantius Fortunatus

- 2000 Venantius Fortunatus: Valda dikter / Carmina selecta. Översättning med inledning och kommentarer av Sven Blomgren. (= Klassiker 13), Jonsered: Åström 2000, 90 s.
- 2000 Den heliga drottning Radegunds liv [Venantius Fortunatus: Vita Radegundis]. Oversat af Stephan Borgehammar. i: Martyrer & helgon, (= Svenskt Patristiskt Bibliotek 2), red. Samuel Rubenson, Skellefteå 2000, 256-277.

B. SÆRLIGE EMNER

1. Bibelen som helhed

Generelt

- 1998 Gerhardsson, Birger: Memory and Manuscript. Oral Tradition and Written Transmission in Rabbinic Judaism and Early Christianity. With Tradition and Transmission in Early Christianity. Foreword by Jacob Neusner. Grand Rapids: Eerdmans 1998, XLVI+379+47 s. [1. udg. 1961, 2. udg. 1964].

Kanon

- 1994 Skarsaune, Oskar: Kodeks og kanon. i: Text and Theology. Studies in honour of ... Magne Sæbø ... ed. Arvid Tångberg, Oslo: Verbum 1994, xx.

Fortolkningshistorie

- 2000 Alexanderson, Bengt: Bibelns dolda mening. i: Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället i Göteborg, Årsbok 2000, 57-72.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Biblical Interpretation. i: The Early Christian World, Vol. I, ed. Philip F. Esler, London & New York: Routledge 2000, 660-689.

2. Det gamle Testamente

Generelt

- 1993 Müller, Mogens: The Septuagint as the Bible of the New Testament Church. Some Reflections. i: SJOT 7 (1993), 194-207.
- 1994 Müller, Mogens: Kirkens første Bibel. Hebraica sive Graeca veritas? Frederiksberg: Forlaget Anis 1994, XVI + 152 s. [Engelsk version 1996].
- 1996 Müller, Mogens: The first Bible of the Church – a plea for the Septuagint. (= Journal for the Study of the Old Testament, Supplement Series 206), Sheffield: Sheffield Academic Press 1996, 163 s. [Dansk original 1994].
- 1997 Müller, Mogens: Det Gamle Testamente som kristen bog. Frederiksberg: Anis 1997, 92 s. [Især kap. 4: Det Gamle Testamente som kristen bog i det 2. århundrede].

Græsk oversættelse

- 1993 Aejmelaeus, Anneli: On the Trail of the Septuagint Translators. Collected Essays. Kampen: Kok Pharos Publishing House 1993, VI+199 s.

Syrisk oversættelse

- 1994 Rignell, Gösta: The Peshitta to the Book of Job. Critically Investigated with Introduction, Translation, Commentary and Summary [posthumt udgivet af Karl-Erik Rignell]. Kristianstad: Monitorforlaget 1994.

Andre oversættelser

- 1995 Bengtsson, Per Å.: Two Arabic Version of the Book of Ruth. Text, Edition and Language Studies. (= Studia Orientalia Lundensia 6), Lund: Lund University Press 1995, XXXIII+214 s.

Fortolkningshistorie

- 1993 Pagels, Elaine: Adam, Eva og Slangen. Moral og seksualitet. København: Forlaget Borgen 1993, 269 s.
- 1994 Kieffer, René: Mose kallelse och uppdrag [om Exodus 3 hos Filon, Gregorios av Nyssa och Hrabanus Maurus]. i: Tro och Tanke 5 (1994), 55-65.
- 1995 Hvalvik, Reidar: Ordene fra Guds egen munn. Til spørgsmålet om dekalogens stilling i den antikke jødedom og den tidlige kirke. i: TTK 66 (1995), 261-273.
- 1995 Pedersen, Kirsten: Traditional Ethiopian Exegesis of the Book of Psalms. (= Äthiopistische Forschungen 36), Wiesbaden: Harrassowitz Verlag 1995, VII+302 s.
- 1996 Grenholm, Cristina: The Old Testament. Christianity and Pluralism. (= Beiträge zur Geschichte der biblischen Exegese 33), Tübingen: J.C.B. Mohr 1996, 293 s.
- 1996 Hidal, Sten: Exegesis of the Old Testament in the Antiochene School with its Prevalent Literal and Historical Method. i: Hebrew Bible / Old Testament. The History of Its Interpretation, vol. I.1, ed. Magne Sæbø, Göttingen 1996, 543-568.

- 1996 Skarsaune, Oskar: The Development of Scriptural Interpretation in the Second and Third Centuries – except Clement and Origin. i: Hebrew Bible / Old Testament, The History of its Interpretation, ed. M. Sæbø, vol. I: From Beginnings to the Middle Ages (Until 1300), part 1: Antiquity, Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1996, xx.
- 1996 Sæbø, Magne (ed.): Hebrew Bible / Old Testament. The History of Its Interpretation. Vol. I: From Beginnings to the Middle Ages (Until 1300), Part 1: Antiquity. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1996, 847 s. [Indeholder flere enkeltartikler af nordiske forfattere, som ikke alle er registereret].
- 1997 Glenthøj, Johannes B. : Cain and Abel in Greek and Syrian Writers (4th-6th centuries). (= CSCO 567, Subsidia 95), Lovanii: Peeters 1997, XXVI+326 s.
- 1997 Pagels, Elaine: Satans Oprindelse. På dansk ved Lene Sjørup. Kbh.: Hekla 1997, 262 s.
- 2000 Sæbø, Magne (ed.): Hebrew Bible – Old Testament. The History of Its Interpretation. Volume I: From the beginnings to the Middle Ages (until 1300). Part 2: The Middle Ages. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 2000, 729 s.

3. Det nye Testamente

Fortolkningshistorie

- 1994 Glenthøj, Johannes B. Johannes Glenthøj: The Cross and Paradise – the Robber and the Cherub in Dialogue. i: In the Last Days, On Jewish and Christian Apocalyptic and its Period, red. K. Jeppesen, K. Nielsen og Bent Rosendal, Århus 1994, 60-77.
- 1995 Fornberg, Tord: God, the Fathers and the Profets. The use af Heb. 1.1 in Recent Theology of Religions. i: Texts and Contexts. Biblical texts in their textual and situational contexts. Essays in honour of Lars Hartman, Oslo 1995, 887-900.
- 1996 Lehmann, Hennning J.: The so-called »Absurd« Punctuation in John 1,3-4. Neglected Witnesses of the Old Church. i: Proceedings of the Fifth International Conference on Armenian Linguistics . . . ed. Dora Sakayan, (= Anatolian and Caucasian Studies), New York: Caravan Books 1996, 45-52.
- 1999 Raikas, Kauko K.: Adveniat regnum tuum. Interpretierung und Erweiterung des Vaterunsers von Tertullian und Cyprian bis Augustin (De sermone Domini in monte II,6,20). i: Studia Ephemeridis Augustinianum 66 (1999), xx. (= XXVII Incontro di studiosi dell' antichità cristiana, Roma, 7-9 maggio 1998).
- 1999 Skarsaune, Oskar: Tusenårshåpet. Endetidsforventning gjenom 2000 år. (= Kirkeforum), Oslo: Verbum Forlag 1999, 124 s.

4. Apokryfer

Apokryfer generelt

- 1998 Johnson, Bo: Med människor i NT och Apokryferna. En bibelvandring. Stockholm: Proprius 1998, 59 s.
- 1999 Eriksson, Lars Olov: De glömda böckerna. En guide til apokryferna. Örebro: Libris 1999, 304 s.

Apokryfe evangelier

- 1993 Hermansen, Søren: Some Thoughts on The Book of Resurrection of Jesus Christ – by Bartholemey, the Apostle. i: Apocryphon Severini, ed. Per Bilde m.fl., Århus 1993, 60-67.
- 1994 3 gjemte og glemte evangelier: Filipevangeliet, Fredsevangeliet, Thomasevangeliet. Forord og oversettelse af Filipevangeliet og Fredsevangeliet ved Even Lorch-Falch. Elverum: Det frie samfunns forl. 1994, 118 s.
- 1996 Maria Magdalenas evangelium. Fire gnostiske skrifter. Oversatt og med forord av Turid Nystøl Rian, innledning ved Turid Karlsen Seim og bibliografi ved Anders Aschim. [Maria Magdalenes evangelium, Filipsevangeliet, Frelserens Dialog og En manikeisk salme]. Oslo: Emilia 1996, 99 s.
- 1996 Det apokryfiske Johannes-evangeliet. [Oversat fra svensk av Per Prytz]. Tromsø: Prytz 1996, 91 s.
- 1997 Dunderberg, Ismo: Filippuksen evankeliumi (NHK II,3). Johdanto, käännös ja selitykset. i: Teologinen Aikakauskirja 102 (1997), 299-315.
- 2000 Davidsen, Ole: Kristi Fødsel. Tekster og Tolkninger år Totusind. Højbjerg: Hovedland 2000. [Apokryfe barndomsevangelier s. 515-584: Jakobs Forevangelium, Thomas' Barndomsfortælling, Det Arabiske Barndomsevangelium og Det uægte Matthæusevangelium].

Agrafa

- 1996 Ikke-bibelske paralleltekster. i: Evangelierne synoptisk opstillet, ved Niels Hyldahl, Kbh.: Det Danske Bibelselskab 1996, 215-228.

Apostelakter

- 2000 Neergaard, Carl Johan B.: Apostlen Andreas. Bibelens og legendernes billede. Odense: Odense Universitetsforlag 2000, 104 s.

Johannesapokryfen

- 1993 Gilhus, Ingvild Sælid: The Perception of Spiritual Reality. Apocryphon of John (NHC II,1) and the Problem of Knowledge. i: Apocryphon Severini, ed. Per Bilde m.fl., Århus 1993, 50-59.
- 1993 Skovmand, Marianne Aagaard: Erindringen om lysets rod. Opvækkelse og frelse i gnostisk kontekst. i: Fønix 17 (1993), nr. 4, s. 46-57.

Petersskrifter

- 2000 Peter: Peters forkyndelse, Peters apokalypse, Peters-evangeliet, Peters prediken, Peterakterne. Oversettelse og tilretteleggelse, Per A. Prytz. – 2. oppl. Tromsø: Prytz 2000, 24 s.

Thomas' barndomsevangelium

- 1997 Rosén, Thomas: Den slaviska översättningen av det apokryfiska Tomas' barndomsevangelium. i: Bulletin, Bysantinska Sällskapet 15 (1997), 33-35.
- 1997 Rosén, Thomas: The Slavonic translation of the apocryphal infancy gospel of Thomas. (= Studia Slavica Upsaliensia 39), Stockholm: Almqvist & Wiksell 1997, 173 s.

Thomasevangeliet

- 1997 Giversen, Søren, og Marianne Skovmand: Thomasevangeliet kommenteret. Kbh.: Gyldendal 1997, ca. 160 s.

- 1997 Skovmand, Marianne Aagaard: Guds rige i Thomasevangeliets lignelser. En teologisk motivanalyse. Århus: Institut for Gammel og Ny Testamente, Aarhus Universitet 1997, 182 s. [Ph.d-afh.].
- 1998 Thomasevangeliet. Oversat og med indledning af Søren Giversen. 9. oplag. Kbh.: Gyldendal 1998, 128 s. [Tidl. udgave 1990. 1. udgave Kbh.: Gad 1959].
- 1999 Skovmand, Marianne Aagaard: Jesus og visdommen. Thomasevangeliets Jesusbillede. i: Historien om Jesus og Jesus i historien, red. Marianne Aagaard Skovmand og Søren Giversen, Søborg 1999, xx.
- 2000 Thomasevangeliet. Oversatt av Kari Klepp & Svein Woje. Vinstra: Borglund 2000, 107 s.

5. Liturgi

Generelt

- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s.

Nadver

- 1996 Kieffer, René (ed.): Nattvardens teologi. Stockholm: Verbum 1996, 198 s. [Heri bl.a. artikel af Ezra Gebremedhin: Fornkyrkans nattvardssyn].
- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s. [Eukaristibønner s. 21-49].

Dåb og katekumenat

- 1994 Hartman, Lars: Obligatory Baptism – but Why? On Baptism in the Didache and in the Shepherd of Hermas. i: SEÅ 59 (1994), 127–143.
- 1994 Hartmann, Lars: Om dåb og Den Hellige Ånd. i: Ad Acta. Studier til Apostlenes gerninger og urkristendommens historie. Festskrift til Edvin Larsson på 70-årsdagen, red. af R. Hvalvik & H. Kvalbein, Oslo: Verbum 1994, xx.
- 1996 Kvalbein, Hans: The Baptism of Jesus as Model for Christian Baptism. Can the Idea be traced back to New Testament times? i: ST 50 (1996), 67-83.
- 1999 Thodberg, Christian: Dåben og dåbsritualets historie. København: Københavns Universitet 1999, 247 s.
- 2000 Rubenson, Samuel: Katekumenatet. Katekese, dåb og medlemsoptagelse i oldkirken. i: Dåb og medlemskab i Folkekirken. Seksten forelæsninger fra Københavns Universitet, red. af Hans Raun Iversen, København: Anis 2000, 31-42.

Kirkeår og perikopeordninger

- 1995 Merras, Merja: The Origins of the Celebration of the Christian Feast of Epiphany. An Ideological, Cultural and Historical Study. (= University of Joensuu, Publications in the Humanities 16), Joensuu 1995, 218 s.
- 1996 Merras, Merja: Teofaniajuhlan alkuperä, katsaus varhaiskristillisen kirkon juhlakalenterin muodostumiseen. Joensuu: Ortodoksinen kirjallisuuden julkaisuneuvosto 1996, 142 s. [Engelsk version 1995]
- 1998 Ekenberg, Anders: Judisk och kristen påsk. Ett gåttfullt samband. i: SEÅ 63 (1998), 261-272.

- 2000 Thodberg, Christian: De gudstjenstlige læsninger som bibelsk teologi. i: *Bibelsk teologi*, red. af Sigfred Pedersen, Århus: Aarhus Universitetsforlag 2000, xx.

Prædiken

- 1994 Andrén, Olof: Evangeliets gryning. Kyrkofädernas skrifttolkning. Utläggningar av de gammaltestamentliga läsningarna i 1983 års evangeliebok. Svensk översättning av Olof Andrén. Uppsala: Pro Veritate 1994, 304 s.

Hymner

- 1993 Glenthøj, Johannes B.: Kain og Abel i syrisk klædedragt. En vekselsang fra det femte århundrede. i: *Ordet, kirken og kulturen, Afhandlinger om kristendomshistorie tilegnet Jakob Balling*, red. C. Bach-Nielsen m.fl., Århus 1993, 70-87.
- 1995 Glenthøj, Johannes B.: Maria og de vise mænd. En syrisk vekselsang til jul. i: *PB 85 (1995)*, 1097-1102.
- 1995 Glenthøj, Johannes B.: En syrisk vekselsang til påskelørdag – Keruben og røveren i ordstrid ved indgangen til paradiset. i: *PB 85 (1995)*, 317-321.
- 1998 Ekenberg, Anders: Den gregorianske sangen. Teori, historia, praxis. (= SKS musikböcker 13), Stockholm: Gehrmans musikförlag 1998, 238 s.
- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s. [Andre bönner og hymner s. 50-77].
- 2000 Peltomaa, Leena Maria: The Image of the Virgin Maria in the Akathistos Hymn. Avhandling försvarad vid Helsingfors Universitet den 25 mars 2000. [Trykt Leiden 2001].

Bönner

- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s. [Andre bönner og hymner s. 50-77].

Andre liturgiske emner

- 1994 Beskow, Per: En tidigkristen liturgisk formel. i: *MCPL 9 (Lund 1994)*, 14-20.

6. Fromhedsliv

Generelt

- 1995 Staats, Reinhart: Messalianska drag från Pseudo-Makarios till Gontjarov och Dostojevski. i: *Patristica Nordica 4 (= Religio 44)*, Lund 1995, 125-144.
- 1999 Rubenson, Samuel: Enkelhetens mysterium. i: *Pilgrim 6 (1999)*, hefte 4, 12-19.
- 2000 Hansen, Jan-Erik Ebbestad: Den levende kjærlighets flamme. Kristen mystikk fra Augustin til vår tid. Oslo: Gyldendal 2000, 249 s.

Apostle, martyrer og helgener

- 1993 Rydén, Lennart: Überlegungen zum literarischen Wert oder Unwert hagiographischer Texte. i: *Eranos 91 (1993)*, 47 ff.
- 1994 Balling, Jakob: Martyrdom as Apocalypse. i: *In the Last Days. On Jewish and Christian Apocalyptic and its Period*, ed. Knud Jeppesen, Århus 1994, xx.
- 1995 The Life of St. Andrew the Fool, ed. L. Rydén. Vol. I: Introduction, Testimonies and 'Nachleben'. Vol. II: Text, Translation and Notes. (= Acta

- Universitatis Upsaliensis, *Studia Byzantina Upsaliensia* 4:1-2), Uppsala 1995, 2 bind, 304 + 437 s.
- 1996 Pentz, Peter: Simon Søjlehelgen. i: *Sfinx* 19 (1996), 71-74.
- 1996 Rosenqvist, Jan Olof: The Hagiographic Dossier of St Eugenios of Trebizond in Codex Athous Dionysiou 154. A Critical Edition with Introduction, Translation, Commentary and Indexes by J.O. Rosenqvist. (= *Acta Universitatis Upsaliensia, Studia Byzantina Upsaliensia* 5), Uppsala 1996, 560 s.
- 1997 De unge skal se syner: Perpetuamartyriet. Oversat og kommenteret af Jakob Balling, Ulla Morre Bidstrup og Torben Bramming. (= *Bibel og Historie* 22), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1997, 136 s.
- 1997 Carlé, Birte: Rejsen til Aya-Tekla. En beretning. Odense: Odense Universitetsforlag 1997, 103 s.
- 1997 Willert, Niels: Peter in the Gospel of Mark and in Early Christianity in Rome. i: *Analecta Romana Instituti Danici* 25 (Rom 1997), xx.
- 1998 Helgener fra Vest. Fire helgenvitaer fra Irland, England og Orknøyerne. Oversatt og med innledning av Jan Schumacher. (= *Kristne klassiker*), Oslo: Luther forlag 1998.
- 1998 Dagemark, Siver: Bönen som hagiografisk motiv i Vita Martini och Vita Augustini. i: *MCPL* 13 (Lund 1998), 17-40.
- 1998 Dagemark, Siver: Prayer as a hagiographic motif in Vita Martini and Vita Augustini. i: *Studia Ephemeridis Augustinianum* 66 (1999), 361-388. (= *XXVII Incontro di studiosi dell' antichità cristiana*, Roma, 7-9 maggio 1998).
- 1998 Hägg, Tomas: Hagiografi och konstruktion av kristen identitet. i: *Det kristne menneske. Konstruksjon av ny identitet i antikken*, utg. af D. Ø. Endsjø. (= *Antikkprogrammets småskrifter* 4), Oslo 1998, 85-96.
- 1999 Rubenson, Samuel: Pelarhelgonets hemlighet. i: *Bulletin från Bysantinska sällskapet* nr. 17 (Uppsala 1999), 16-26.
- 1999 Witakowski, Witold: Magi in Ethiopic Tradition. i: *Aethiopica. International Journal of Ethiopian Studies* 2 (Hamburg 1999), 69-89.
- 2000 Rubenson, Samuel (red.): Martyrer & helgon. (= *Svenskt Patristiskt Bibliotek* 2), Skellefteå: Artos 2000, 287 s.
- 2000 Dagemark, Siver: Funeral as a hagiographic motif in Vita Augustini and some other biographies of bishops. i: *Augustinianum* 40 (Roma 2000), 255-289.
- 2000 Hägg, Tomas & Philip Rousseau: Greek Biography and Panegyric in Late Antiquity. (= *Transformation of the Classical Heritage* 31), Berkeley: University of California Press 2000, xii+288 s.
- 2000 Neergaard, Carl Johan B.: Apostlen Andreas. Bibelens og legendernes billede. Odense: Odense Universitetsforlag 2000, 104 s.
- 2000 Rydén, Lennart: Filaretos den Barmhertiges vita som litteratur. i: *Bysantinska Sällskapet, Bulletin* 18 (2000), 20-35.
- 2000 Rydén, Lennart: Time in the Lives of the Fools. i: *Polupleuros Nous. Miscellanea für Peter Schreiner zu seinem 60. Geburtstag*, hrsg. von Cordula Scholtz und Georgios Makris, München-Leipzig 2000, 311-323.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Noen trekk ved apostel-bildet i den tidlig-kristne litteratur. i: *Ichthys* 27 (2000), 3-13 og 57-68.

Munkevæsen

- 1993 Vogt, Kari: The Desert Mothers. Female Asceticism in Egypt fra the 4th to the 6th Century. i: Women's Studies of the Christian and Islamic Traditions, ed. K.E. Børresen, Dordrecht 1993, 193-216.
- 1999 Anselm Grün: Himlen mitt i öknen. En bok om de tidiga ökenfäderna. Översättning från tyska originaltexten av Georg Wallerstein. Vejrbystrand: Catholica 1999, 177 s. [Tysk original: Geistliche Begleitung bei den Wüstenvätern].

Diakoni

- 1994 Nielsen, Helge Kjær: Han elskede os først. Om den bibelske begrundelse for diakoni. Århus: Aarhus Universitetsforlag 1994, 223 s.

7. Organisation og embede

Organisation

- 1993 Baasland, Ernst: Ledelsesstrukturer i den eldste kirke. i: Reform og embede. Festskrift til Andreas Aarflot på 65-årsdagen 1. juli 1993, Oslo 1993, 181-197.
- 1995 Pearson, Birger A.: Enhet och mångfald i den tidiga kyrkan som ett socialt fenomen. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 93-104.

Koncilier

- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s. [Kirkeordninger s. 126-207]
- 2000 Hørning-Jensen, Morten: Fra Nikæa til Konstantinopel. i: *Ichthys*, Menighedsfakultetet, Århus 2000, nr. 1 og 2.

Embede

- 1996 Hvalvik, Reidar: Tilsynsmenn i Det nye testamente og i den tidlige kirke. i: Hva med bispeembetet? red. af Brynjar Haraldsø og Boe Johannes Hermansen, Fredrikstad 1996, 3-14.
- 1999 Skarsaune, Oskar: Det tredelte embetet og det ene: tjenesteordningerne og ordinasjon/vigsling i Den norske Kirke teologihistorisk belyst. i: *TTK* 70 (1999), 21-29.
- 2000 Holmberg, Bo: Ämbeten och kyrkoordningar i den tidiga syriska kyrkan. i: *MCPL* 15 (Lund 2000), 20-31.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Det kirkelige embete – fra presbyter til prest og biskop. i: *TTK* 71 (2000), 215-232.

Mission

- 2000 Skarsaune, Oskar: The Mission to the Jews – a Closed Chapter? Some Patristic Reflections Concerning 'The Great Commission'. i: *The Mission of the Early Church to Jews and Gentiles*, ed. Jostein Ådna & Hans Kvalbein, (= *Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament* 127), Tübingen: Mohr Siebeck 2000, 69-83.
- 2000 The mission of the Early Church to Jews and Gentiles. Ed. by Jostein Ådna and Hans Kvalbein. (= *Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament* 127), Tübingen: Mohr Siebeck 2000, VIII+313 s.
- 2000 Hvalvik, Reidar: In Word and Deed. The Expansion of the Church in the pre-Constantinian Era. i: *The Mission of the Early Church to Jews and Gentiles*,

red. J. Ådna & H. Kvalbein, (= Wissenschaftliche Untersuchungen zum Neuen Testament 127), Tübingen: Mohr Siebeck 2000, 213-235.

- 2000 Hvalvik, Reidar: Eksklusivitet og annerledeshet. Noen refleksjoner om hvorfor og hvordan kirken ekspanderte i de første århundrer. i: Norsk Tidsskrift for Misjon 54 (2000), nr. 1-2, s. 29-49.

8. Dogmehistorie og symbolik

Dogmehistorie generelt

- 1995 Hällström, Gunnar af: Teologisk frihet och kyrklig enhet under den tidiga kyrkan. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 7-13.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Ordet som ble kjøtt og blod. Studier i oldkirkens teologi. Oslo: Forfatteren 2000, 334 s.

Oversættelser af bekendelsesskrifterne

- 1993 Den danske Folkekirkes bekendelsesskrifter, ved Leif Grane. København: Anis 1993, 128 s. [1. oplag 1976].
- 1996 Ekenberg, Anders: Låt oss be och bekänna. Trosbekännelserna och Herrens bön. Ekumenisk översättning med kommentarer. Örebro: Libris 1996, 166 s.
- 1998 Svenskt patristiskt bibliotek, huvudred. Samuel Rubenson. Band 1: Gudstjänst & kyrkoliv, red. Per Beskow. Skellefteå: Artos 1998, 226 s. [Trosbekendelser s. 117-125].
- 1999 Larsen, Jørgen: Lad os bekende den kristne tro. Den danske folkekirkes bekendelsesskrifter. Fredericia: Lohse 1999, 95 s. [Ny forkortet udgave, tidl. udg. 1959].

Afhandlinger om trosbekendelserne

- 1997 Skarsaune, Oskar: Troens ord. De tre oldkirkelige bekjennelsene. Oslo: Luther 1997, 274 s.

Apostolikum

- 1999 Hennoch Pedersen, Ingolf: Vi tror på – bibelstudie over Den apostolske Trosbekendelse. Fredericia: Lohse 1999, 47 s.

Nikænum og Athanasianum

- 1996 Haystrup, Helge: Bekendelse som lovsang. Den athanasianske trosbekendelse. i: *PB* 86 (1996), 1045-1051.
- 1999 Hallonsten, Gösta: Anden och traditionerna. Till frågan om strykningen av »filioque« i trosbekännelsen. i: *Tro og Liv* xx (1999), hefte 3, s. 11-27.

Skrift og tradition

- 1995 Thunberg, Lars: Revelation in Biblical and Patristic Thought. Challenge and offer to the inter-religious dialogue. i: *ST* 49 (1995), 287-303.

Apologetik

- 1994 Ridings, Daniel: The Attic Moses. The Dependency Theme in Some Early Christian Writers. (= *Studia Graeca et Latina Gothoburgensia* 59), Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis 1994, 270 s.
- 1999 Skarsaune, Oskar: s.v. Apologetik, IV. Kirchengeschichtlich: 1. Alte Kirche. i: *Die Religion in Geschichte und Gegenwart*, 4. Aufl., Band 1. Tübingen: Mohr Siebeck 1999, 616-620.

- 1999 Skarsaune, Oskar: s.v. Apologie, literarisch. i: Die Religion in Geschichte und Gegenwart, 4. Aufl., Band 1. Tübingen: Mohr Siebeck 1999, 630-632.

Trinitetslære

- 1996 Skarsaune, Oskar: Is Christianity Monotheistic? Patristic Perspectives on a Jewish/Christian Debate. i: Studia Patristica 29, ed. E.A. Livingstone, Louvain 1996, 340-363.

Gudsforståelse

- 1995 Ekenberg, Anders: »Allsmäktig« eller »Allhärskare«. i: SEÅ 60 (1995), 165-173.
- 2000 Hägg, Henny Fiskå: Language and Negativity. Apophaticism in Theology and Literature. Oslo: Novus Press 2000, 94 s.

Antropologi

- 1993 Arjava, Antti: Women in the Christian Empire. Ideological Change and Social Reality. i: Studia Patristica 24, ed. E.A. Livingstone, Leuven 1993, 6-9.
- 1993 Børresen, Kari Elisabeth: Discours sur Dieu. Patristique et matristique. i: Charisteria Augustiniana, Iosepho Oroz Reta dicata, ed. P. Merino, J.M. Torrecilla (= Augustinus 38, Madrid 1993), 121-135.
- 1993 Børresen, Kari Elisabeth: Matristics. Ancient and Medieval Church mothers. i: Theologie zwischen Zeiten und Kontinenten. Für Elisabeth Gössmann, hrsg. von Th. Schneider und H. Schüngel-Strautmänn, Freiburg Br. 1993, 64-83.
- 1993 Børresen, Kari Elisabeth, and Kari Vogt (ed.): Women's Studies of the Christian and Islamic Traditions. Ancient, Medieval and Renaissance Foremothers. Dordrecht: Kluwer Academic Publishers 1993, 365 s.
- 1993 Vogt, Kari: »Becoming Male«. A Gnostic, Early Christian and Islamic Metaphor. i: Women's Studies of the Christian and Islamic Traditions, ed. K.E. Børresen, Dordrecht 1993, 217-242.
- 1994 Børresen, Kari Elisabeth: Italian Research on Women in Christian Antiquity. i: Augustinianum 34 (Rom 1994), 503-511.
- 1994 Børresen, Kari Elisabeth: Kirkemødre i senantikk og middelalder. i: KÅ 94 (1994), 33-41.
- 1994 Saarinen, Risto: Weakness of the will in medieval thought from Augustine to Buridan. (= Studien und Texte zur Geistesgeschichte des Mittelalters 44), Leiden: Brill 1994, 207 s. [diss. ved Helsingfors Univ. 1994]
- 1995 Børresen, Kari Elisabeth (ed.): The Image of God. Gender Models in Judaeo-Christian Tradition. Minneapolis: Fortress Press 1995, 291 s. [Nyt oplag af udgivelse fra 1991 med lidt anden titel].
- 1995 Børresen, Kari Elisabeth: Women's Studies of the Christian Tradition. New Perspectives. i: Religion and Gender, ed. Ursula King, Oxford – New York 1995, 245-255.
- 1996 Vidén, Gunhild: Kvinnesyn hos kyrkofäder – en beskrivning av ett forskningsprojekt. i: Kirkehistorier, rapport fra et middelaldersymposium, Kbh.: Museum Tusulanum 1996, xx.
- 1998 Børresen, Kari Elisabeth: A imagine di Dio. Torino 1998.
- 1998 Børresen, Kari Elisabeth: Kjønn og religion. i: Enhet i mangfold? 100 år med religionshistorie i Norge, red. Inger Marie Ruud & Sigurd Hjelde, Oslo: 1998, 220-238.

- 1998 Endsjø, Dag Øistein: Det Kristne menneske. Konstruksjon av ny identitet i antikken. (= Antikkprogrammets småskrifter 4), Oslo: Norges forskningsråd 1998, 96 s. [Heri artikler af Ingvild Sælid Gilhus og Halvor Moxnes].
- 1999 Skarsaune, Oskar: Legene og teologene i oldtiden – hva tenkte de om mennesket? i: TTK 70 (1999), 255-265.
- 2000 Børresen, Kari Elisabeth: Gender and Exegesis in the Latin Fathers. i: Augustinianum 40 (Roma 2000), 65-76. [Genoptrykt i From Patristics to Matristics, ed. Ø. Norderval, Roma 2002, 49-60].
- 2000 Børresen, Kari Elisabeth: The Gender of Religion. Women's Studies of the Christian Tradition. i: Køn, religion og kvinder i bevægelse, ed. Anette Warring, Roskilde: Inst. for historie og samfundsforhold Roskilde Universitetscenter 2000, 20-38.
- 2000 Tollefsen, Torstein: The Concept of Participation in Greek Christian Thought of Late Antiquity. i: Opuscula, Examen philosophicum småskriftserie, nr. 2 (2000), 1-10.

Kristologi

- 1999 Bakke, Odd Magne: Gud vart menneske – det umogelege var mogeleg. Historiske perspektiv på inkarnasjonen. i: Over Alt 11 (Norge 1999), 49-61.
- 1999 Grønkjær, Niels: Sendt fra himlen. Jesus i oldkirken. i: Historien om Jesus og Jesus i historien, red. Marianne Aagaard Skovmand og Søren Giversen, Søborg 1999, xx.
- 1999 Skarsaune, Oskar: Altkirchliche Christologie – jüdisch/unjüdisch? i: Evangelische Theologie 59 (1999), 267-285.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Ordet som ble kjøtt og blod. Studier i oldkirkens teologi. Oslo: Forfatteren 2000, 334 s.
- 2000 Tollefsen, Torstein: Den oldkirkelige Kristusbekjennelsen i møtet med den moderne Jesus-forkynnelsen. i: Ung Teologi nr. 2 (2000), 37-43.

Soteriologi

- 1999 Gebremedhin, Ezra: Hur mycket får Räddningen kosta? Försoningstanken under den patristiska tiden och i den moderna debatten. i: Nya vägar i teologin. Festskrift til Anders Jeffner, red. Carl Reinhold Bråkenhielm m.fl., Nora: Nya Doxa 1999, 138-160.
- 1999 Jacobsen, Anders-Christian: »... kødets opstandelse og det evige liv«. i: Nyhedsbrev, Det Teologiske Fakultet, Aarhus Universitet, 1999, s. 57-63. [Om opstandelsestroen hos apologeterne og Methodius].

Ekklesiologi og pneumatologi

- 1993 Du som går ud fra den levende Gud. Bibelteologiske og teologihistoriske overvejelser over Helligånden. Red. Henning Thomsen. (= Økumeniske Studier 4), Frederiksberg: Anis 1993, 216 s.
- 1993 Thunberg, Lars: Troen på Helligånden i oldkirken. i: Du som går ud fra den levende Gud, red. Henning Thomsen, (= Økumeniske Studier 4), Frederiksberg: Anis 1993, 198-213.

Etik

- 1993 Norderval, Øyvind: Holdninger til seksualitet og homoseksualitet i antikken og i oldkirken. i: NTT 94 (1993), 193-218.

- 1994 Ekenberg, Anders: Den tidiga kristendomen och våldet. i: Signum 20 (Uppsala 1994), 152-154.
- 1996 Balling, Jakob: Strejflys på ægteskabets kirkehistorie. i: PB 86 (1996), 121-127. [Genoptrykt i Jakob Balling, Historisk Kristendom, Kbh. 2003, 115-124].
- 1997 Pedersen, Nils Arne: Den kristne kirkes holdning til selvmord i det 2. og 3. århundrede. i: DTT 60 (1997), 241-289.
- 1997 Sløk, Johannes: Kristen moral før og nu. København 1997, 195 s. [1. udg. 1959].
- 1999 Vidén, Gunhild: »Från univira till Kristi brud« – uppfatningar om kvinnomoral i senantiken. i: Patristica Nordica 5 (= Religio 51), Lund 1999, 99-117.

Andre dogmehistoriske emner

- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Antik-hedensk og jødisk-kristen historieopfattelse. i: Bent Dalsgaard Larsen, Brydninger, Århus 1993, 117-131.
- 1995 Kieffer, René: Maria och hennes son i Nya Testamentet och i Apokryferna: historia, teologi, myt och legend. i: Tro och Tanke 3 (1995), 25-39.
- 1996 Jomfru Maria. Fra jødepikke til himmeldronning. Red. af Jacob Jervell, Gunnar Danbolt & Ann Helene Bolstad. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag 1996, 191 s.
- 1997 Bergmann, Sigurd: Woher kommt das Böse? Die spätantike Lehre von den Engeln in der Krise der modernen Vernunft. i: Geist, der lebendig macht. Lavierungen zur ökologischen Befreiungstheologie, Frankfurt am Main 1997, 90-111.
- 1999 Skarsaune, Oskar: Tusenårshåpet. Endetidsforventning gjennom 2000 år. (= Kirkeforum), Oslo: Verbum Forlag 1999, 124 s.

Skismaer og dogmatiske stridigheder

- 1993 Pedersen, Nils Arne: Some Comments on the Relationship between Marcionism and Manichaeism. i: Apocryphon Severini, ed. Per Bilde m.fl., Århus 1993, 166-177. [Se samle værker].
- 1993 Witakowski, Witold: Syrian Monophysite Propaganda in the Fifth to Seventh Centuries. i: Aspects of Late Antiquity and Early Byzantium 4, red. L. Rydén & J.O. Rosenquist, Stockholm 1993, 57-66.
- 2000 Häkkinen, Sakari: Köyhät kerettiläiset. Ebionit kirkkoisien teksteissä. [Ebionites in Patristic Writings]. Disp. ved Det teologiske Fakultet i Helsinki, 2000.

9. Kristendommen og senantikens religion

Generelt

- 1993 Apocryphon Severini presented to Søren Giversen. Ed. Per Bilde, Helge Kjær Nielsen and Jørgen Podemann Sørensen. Aarhus: Aarhus University Press 1993, 258 s.
- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Kristendom og hedenskab i 4. årh. e. Kr. i: Bent Dalsgaard Larsen, Brydninger, Århus 1993, 181-199.
- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Sjølevandringens læring i mødet mellem græsk kultur og kristendommen. i: Reinkarnation og sjølevandring, red. af Johs. Aagaard, København 1993, 55-86. [Også trykt i: Bent Dalsgaard Larsen, Brydninger, Århus 1993, 133-165].

- 1995 Räisänen, Heikki: Coexistence and Conflict. Early Christian Attitude to Adherents of Traditional Cults. i: *Temenos* 31 (1995), 163-180.
- 1999 Skarsaune, Oskar: Kristendommen og religionspluralisme ved år 200. i: *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab, Forhandlinger 1999*, Trondheim DKNVS 1999, 141-156.
- 2000 Leirvik, Oddbjørn: Abrahams barn. Jødar, kristne og muslimar i historia. Oslo: Pax 2000, 119 s.
- 2000 Skarsaune, Oskar: Kristen tro og nyreligiøsitet, oldkirkelige perspektiver. i: *Troen er løs. Bidrag til belysning av forholdet mellom folkereligiøsitet, nyreligiøsitet og kristen tro*, utg. Leif Gunnar Engedal og Arne Tord Sveinall, Trondheim 2000, 261-279.

Jødedommen

- 1994 Foss, Øyvind: Antijudaisme, kirke og misjon. Oslo: Ad Notam Gyldendal 1994, 263 s.
- 1994 Müller, Mogens: Jøder og jødedom som teologisk problem i oldkirken. i: *Fra dybet. Festskrift til John Strange i anledning af 60 års fødselsdagen den 20. juli 1994*, red. af Niels Peter Lemche og Mogens Müller, (= *Forum for bibelsk eksegese* 5), København: Museum Tusulanums Forlag 1994, 180-192.
- 1994 Trautner-Kromann, Hanne: Jøderne under kristendommen. (= *Mamrelund* 7), Lunds Univ., Avd. för Judaistik 1994, 62 s.
- 1995 Holmberg, Bengt: Judisk contra kristen identitet i urkyrkan? i: *SEÅ* 60 (1995), 49-67. [Engelsk version 1998].
- 1995 Müller, Mogens: Jødekristendommen og fremvæksten af kirkelig ortodoksi. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 15-38.
- 1995 Skarsaune, Oskar: Kristen filosemitisme i antikken og den tidlige middelalder – en overset historie. i: *Ordet og Israel* 1995, 187-198.
- 1996 Skarsaune, Oskar: Kristendommens jødiske rødder. Oversætter Gunnar Jensen og Knud W. Skov. København: Credo Forlag 1996 174 s.
- 1998 Holmberg, Bengt: Jewish versus Christian Identity in the Early Church? i: *Révue Biblique* 103 (1998), 397-425.
- 1998 Laato, Anni Maria: Jews and Christians in *De duobus montibus Sina et Sion*. An Approach to Latin *Adversus-Iudaeos* literature during the 3rd century AD. Åbo: Åbo Akademi 1998, 232 s. [Disputats 1998 ved Åbo Akademi].
- 1998 Skarsaune, Oskar: Kristendommens jødiske rødder. Bind 2. Oversat af Gunnar Jensen. Kbh.: Credo 1998, 232 s. [Bind 1 trykt i 1996].

Gnosticisme generelt

- 1993 Dahl, Nils Alstrup: The Arrogant Archon and the Lewd Sophia. Jewish Traditions in Gnostic Revolt. i: *Studies in early Christianity ... ed. Everett Ferguson ... vol. 5: Gnosticism ...*, New York 1993, xx. [Genoptryk af artikel fra 1981].
- 1993 Thomassen, Einar: The Platonic and the Gnostic 'Demiurge'. i: *Apocryphon Severini*, ed. Per Bilde m.fl., Århus 1993, 226-244. [Se samleværker].
- 1993 Thomassen, Einar: The Valentinian Notion of the Name. i: *Temenos* 29 (1993), 141-156.
- 1994 Bilde, Per: Gnosticism, Jewish Apocalypticism and Early Christianity. i: *In the Last Days*, ed. Knud Jeppesen m.fl., Århus 1994, xx. [Se samleværker].

- 1994 Skovmand, Marianne Aagaard: Sophia. The personified Jewish Wisdom Figure in Gnosticism. i: Gender–Nature–Culture. Feminist Research Network Paper 10. Odense Universitet 1994, 5-17.
- 1995 Adamsen, Johannes: Gnosticismen – det 2. og 3. århundredes sande ansigt? i: Det andet og tredje århundrede, (=Themata 9) , Århus: Agora 1995, 11-23.
- 1995 Thomassen, Einar: L’histoire du valentinisme et le Traité tripartite. i: Annuaire de l’École Pratique des Hautes Études 103 (1994-1995), 301-303.
- 1995 Thomassen, Einar: Notes pour la délimitation d’un corpus valentinien à Nag Hammadi. i: Les textes de Nag Hammadi et le problème de leur classification. Actes du colloque tenu à Québec du 15 au 19 septembre 1993, ed. L. Painchaud et A. Pasquier (= Bibliothèque copte de Nag Hammadi, Section »Études« 3), Québec-Louvain 1995, 243-259.
- 1996 Marjanen, Antti: The Woman Jesus loved. Mary Magdalene in the Nag Hammadi Library and Related Documents. (= Nag Hammadi and Manichaean Studies 40), Leiden: E.J. Brill 1996, XI + 261 s. [disputats, Helsinki 1995].
- 1997 Gilhus, Ingvild Sælid: Laughing gods, weeping virgins – laughter in the history of religion. London & New York: Routledge 1997, VII+173 s.
- 1997 Gilhus, Ingvild Sælid: Family Structures in Gnostic Religion. i: Constructing Early Christian Families. Families as Social Reality and Metaphor, ed. Halvor Moxnes, London 1997, 235-249.
- 1998 Gilhus, Ingvild Sælid: Sophias tjener. Gnosticisme og gnostiske studier i Norge. i: Enhet i mangfold? 100 år med religionshistorie i Norge, ed. Inger Marie Ruud & Sigurd Hjelde, Oslo 1998, 62-80.
- 1999 Hyldahl, Jesper: Har gnosticismen en filosofisk oprindelse? – det litterære forhold mellem Eugnostos’ brev og Sophia Jesu Christi belyst. i: DTT 62 (1999), 203-215.

Enkelte gnostiske tekster

- 1995 Hellholm, David: The Mighty Minority of Gnostic Christians [om bl.a. Peters Apokalypse]. i: ST 49 (1995), 41-66.
- 1996 Pearson, Birger A. (ed.): Nag Hammadi Codex VII. (= Nag Hammadi and Manichaean Studies 30), Leiden: E.J. Brill 1996, VIII+479 s.
- 1996 Maria Magdalenas evangelium. Fire gnostiske skrifter. Oversatt og med forord av Turid Nystøl Rian, innledning ved Turid Karlsen Seim og bibliografi ved Anders Aschim. [Maria Magdalenes evangelium, Filipsevangeliet, Frelserens Dialog og En manikeisk salme]. Oslo: Emilia 1996, 99 s.
- 1998 Hellholm, David: The »Revelation-Schema« and its adaption in the Coptic gnostic apocalypse of Peter. i: SEÅ 63 (1998), 233-248.

Andre senantikke religioner

- 1993 Pedersen, Nils Arne: Manikæerne i Ægypten. Deres litteratur og eksempler på deres tilpasning til andre religioner. i: RT 22 (1993), 67-80.
- 1993 Pedersen, Nils Arne: Some Comments on the Relationship between Marcionism and Manichaeism. i: Apocryphon Severini, ed. Per Bilde m.fl., Århus 1993, 166-177. [Se samleverk].
- 1994 Pedersen, Nils Arne: Manikæismen – en religion på vandring. i: Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier 22 (København 1994), 45-71.

- 1995 Holmberg, Bo: Heterodox eller hedniskt? Islambilden i den tidiga kyrkan. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 105-123.
- 1995 Pedersen, Nils Arne: Manikæernes forståelse af det »skønne«, deres hymner og den unge Augustin. i: *Prismer. Semesterskrift fra Tværfag* (= Musik og æstetik i middelalderen), Det humanistiske Fakultet, Aarhus Universitet 1995, 60-82
- 1996 Mikkelsen, Gunner B.: *Bibliographia Manichaica. A Comprehensive Bibliography of Manichaeism through 1996.* (= *Corpus Fontium Manichaerum, Series Subsidia* 1), Turnhout: Brepols 1996, xlvii+314 s.
- 1996 Pedersen, Nils Arne: *Studies in »The Sermon on the Great War«.* Investigations of a Manichaean-Coptic Text from the Fourth Century. Århus: Aarhus Universitetsforlag 1996, 512 s. [Disputats].
- 1997 Pedersen, Nils Arne: A Manichaean Historical Text. i: *Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphie* 119 (1997), 193-201.
- 1997 Skjærvø, P.O.: Counter-Manichaean Elements in Kerdir's Inscriptions, *Irano-Manichaica II.* i: *Manichaeism and Early Christianity*, ed. A. van Tongerloo, Turnhout 1997, xx.

10. Kristendommen og senantikkenes kultur og samfund

Kultur generelt

- 1993 Dalsgaard Larsen, Bent: Den idéhistoriske udvikling i 4. årh. e. Kr. i: Bent Dalsgaard Larsen, *Brydninger*, Århus 1993, 167-180.
- 1993 Näsström, Britt-Mari: «Jag tillber fortfarande Abrahams, Isak och Jakobs Gud». Kejsar Julianus och religionen. i: *STK* 69 (1993), 77-83.
- 1993 Wifstrand, Albert: *Fornkyrkan och den grekiska bildningen.* Skellefteå: Artos 1993, 168 s. [1. oplag 1957].
- 1994 Linnér, Sture: *Bysantinsk kulturhistoria.* Stockholm: Norstedt 1994, 277 s. [græsk version 1999].
- 1994 Ridings, Daniel: *The Attic Moses. The Dependency Theme in Some Early Christian Writers.* (= *Studia Graeca et Latina Gothoburgensia* 59), Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis 1994, 270 s.
- 1995 Löfström, Inge: »Vad har Aten med Jerusalem att skaffa?« i: *STK* 71 (1995), 11-18.
- 1995 Thyssen, Henrik Pontoppidan: *Kultur mødet mellem jødedom, kristendom og græsk civilisation.* i: *Det andet og tredje århundrede*, (= *Themata* 9), Århus: Agora 1995, 24-41.
- 1996 Pedersen, Olaf: *Naturerkendelse og Theologi i historisk belysning.* Herning: Poul Kristensens Forlag 1996, 460 s. [Om den oldkirkelige periode s. 105-187].
- 1996 Petersen, Anders Klostergaard: *Fra opstandelsessymbol til messiansk dessert. Om den tidlige kristen- og jødedomms favntag med fugl Fønix.* i: *Fønix* 20 (København 1996), 239-257.
- 1997 Brown, Peter: *Makten och det heliga. Hur den romerska världen blev kristen.* Översättning av Annika Persson, förord av Sture Linnér. Stockholm: Bonnier 1997, 116 s.
- 1997 Petersen, Anders Klostergaard: *Fønix som hovedret i det messianske måltid.* i: *RT* 31 (1997), xx.

- 1998 Kahlos, Maijastina: Saeculum Praetaxtati. Helsinki: Ursulus 1998, 305 s. [Diss. Helsingfors Univ.]
- 1999 Hägg, Tomas, og Jostein Børtnes: Kappadokisk paideia. i: Dannelse – Humanitas – Paideia, ed. Ø. Andersen. Oslo 1999, 139-149.
- 1999 Hägg, Tomas: Nubia and Pornography. i: A Guide to the Postclassical World, ed. G.W. Bowersock m.fl., Cambridge MA: Harvard University Press 1999, 613-614 & 648.
- 1999 Linnér, Sture: Historia tou byzantinou politismou. Metaphrase Zannes Psaltes [græsk]. Athena: Ekdoseis Gkoboste 1999, 286 [svensk original 1994].
- 1999 Montgomery, Hugo: Bytet från Egypten. Origenes, Augustinus och Cassiodorus om det hedniska kulturarvet. i: Dannelse – Humanitas – Paideia, red. Ø. Andersen, Oslo 1999, 129-137.
- 2000 Hallonsten, Gösta: Harnack, helleniseringen och frågan om trons inkulturation – Några synpunkter. i: Med hjärtats öga. Studier och essayer tillägnade Lars Cavallin på sextioårsdagen 15 augusti 2000, red. Ann Blückert och Kjell Blückert, Vejrbystrand: Catholica 2000, 239-252.
- 2000 Rubenson, Samuel: Philosophy and Simplicity. The Problem of Classical Education in Early Christian Biography. i: Greek Biography and Panegyric in Late Antiquity, ed. Tomas Hägg and Philip Rousseau, (= The Transformation of the Classical Heritage 31), Berkeley 2000, 110-139.

Filosofi

- 1993 Annala, Pauli: Antiikin teologinen perintö kristillisen platonismen viisi vuosiataa [Antikkens platonisme. Fra katafatisk til apofatisk teologi]. Helsingfors 1993.
- 1993 Wyller, Egil A.: Platonisme – henologi i antikk og middelalder. Dobbeltproglig tekstbok, I-II. I. Antikken og den latinske middelalder – II. Den gresk-bysantiske tradisjon på sen-antik bakgrunn. Oslo: Solum Forlag 1993, 495 + 468 s. [1. udgave 1973].
- 1995 Nordin, Svante: Filosofins Historia. Det västerländska förnuftets äventyr från Thales till postmodernismen. Lund: Studentlitteratur 1995, 648 s.
- 1999 Hägg, Henny Fiskå: Gudsbegrepet i mellomplatonismen. i: Patristica Nordica 5 (= Religio 51), Lund 1999, 29-43.

Sociale forhold

- 1993 Nielsen, Inge: Det kristne syn på den romerske badeinstitution. i: RT 22 (1993), 81-86.
- 1997 Moxnes, Halvor: Constructing Early Christian Families. Family as Social Reality and Metaphor. New York: Routledge 1997, XVI + 267 s.

Kirke og stat

- 1996 Hallonsten, Gösta: »Non convenit sacramento divino et humano...« – synpunkter på det ömsesidiga förhållandet mellan den tidiga kyrkan och den romerska staten / det hedniska samhället. i: MCPL 11 (Lund 1996), 10-18.

Kristenforfølgelserne

- 1993 Gradel, Ittai: De moribus persecutorum. Om baggrunden for de romerske kristenforfølgelser. i: RT 22 (1993), 21-40.

- 1997 Breengaard, Carsten: Kristenfølgelser og kristendom. Fra sekt til statskirke. Kbh.: Institut for Religionshistorie, Københavns Universitet 1997, 167 s. [Tidligere udgaver med lidt andre titler i 1990 og 1992].

11. Ærkæologi, kunst og arkitektur

Generelt om arkæologi

- 1993 Brandt, Olof: Hur uppstod katakomberna? i: SEÅ 58 (1993), 139-147.
- 1995 Brandt, Olof: Sul battisterio paleochristiana di S. Loranzo in Lucina. i: Archeologia Laziale 12 (Rom 1995), 145-150.
- 1996 Brandt, Olof: Lateranbaptisteriet. Här kristnades Rom. i: Signum 22 (Uppsala 1996), 207-210.
- 1996 Brandt, Olof: La seconda campagna di scavo nel battistero di S. Lorenzo in Lucina a Roma. Rapporto preliminare. i: Opuscula Romana 20 (Rom 1996), 271-274.
- 1997 Brandt, Olof: Arkeologin belyser Roms kristnande på 300-talet. i: Medusa 18 (1997), 18-23.
- 1998 Brandt, Olof: Il battistero lateranense da Costantino a Ilaro. Un riesame degli scavi. i: Opuscula Romana 22-23 (Rom 1997-98), 7-65.

Kunst og ikonografi

- 1993 Hannestad, Niels: Hedenskab – kristendom. Dualismen i senantikken kunst. i: Ordet, kirken og kulturen. Afhandlinger om kristendomshistorie tilegnet Jakob Balling, Århus 1993, 17-27.
- 1993 Smedegaard Andersen, Lisbeth: Ecce homo. Kristusfremstillinger i kunsten. Anis 1993, 288 s.
- 1995 Nes, Solrunn: Det Uskapt Lyset. Ein ikonografisk studie av Transfigurasjonsmotivet i Austkyrkja. Oslo: Solum Forlag 1995, 172 s.
- 1996 Hellemo, Geir: Aestheticism – A Challenge to Christianity. i: ST 50 (1996), 91-108.
- 1997 Hellemo, Geir: Fra midt i livet til historiens rand. Kirkehistorisk blikk på Matteusevangeliets eskatologiske tale. i: NTT 98 (1997), 143-156.
- 1998 Danbolt, Gunnar, og Henning Laugerud: Jesu fødsel. Bildet og beretningen. Oslo: Andresen & Butenschøn 1998, 246 s.
- 1998 Kiilerich, Bente, og Hjalmar Torp: Bilder og billedbruk i Bysants. Trekk av tusen års kunsthistorie. Oslo: Grøndahl Dreyer 1998, 372 s.
- 1999 Frederiksen, Hans Jørgen: Oldkirkens og middelalderens Jesuskikkelse. Ét billede er ikke nok. i: Historien om Jesus og Jesus i historien, red. Marianne Aagaard Skovmand og Søren Giversen, Søborg 1999, xx.
- 1999 Hellemo, Geir: Guds billedbok. Virkelighetsforståelse i religiøse tekster og bilder. Oslo: Pax 1999, 272 s.
- 2000 Bokedal, Tomas: I korsets tecken. Korssymboliken i den tidiga kyrkan. i: Julhälsningar till församlingarna i Göteborgs stift, Göteborg 2000, 17-26.

Arkitektur

- 1993 Kjærgaard, Jørgen: Coemeterium – memoria – martyrium. Den konstantinske ambulatoriebasilika i Rom. i: Ordet, kirken og kulturen. Afhandlinger om kristendomshistorie tilegnet Jakob Balling, Århus 1993, 41-69.

- 1996 Brandt, Olof: Lateranbaptisteriets äldsta byggnadshistoria. Utryckt diss. fra 1996.

C. KIRKE OG KRISTENDOM GENERELT I DEN PATRISTISKE PERIODE

1. Generelle kirkehistoriske fremstillinger (hele perioden)

- 1995 Beskow, Per, Jan Arvid Hellström och Nils-Henrik Nilsson: Den kristna kyrkan. Från apostlarna till renässansen. Stockholm: Natur och Kultur 1995, 236 s.
- 1995 Skarsaune, Oskar: Fra Jerusalem til Rom og Bysants. (= Kristendommen i Europa 1), Oslo 1995, 167 s. [1. oplag 1987].
- 1997 Chadwick, Owen: Kristendommens historie. På dansk ved Hans Chr. Dahlerup Koch. Kbh.: Gyldendal 1997, 303 s.
- 1997 Lausten, Martin Schwarz: Kirkehistorie. Grundtræk af Vestens kirkehistorie fra begyndelsen til nutiden. Frederiksberg: Anis 1997, 304 s.
- 1998 Chadwick, Henry: Den tidiga kyrkans historia. [Svensk översättning af Bengt Adania]. Nora: Nya Doxa 1998, 300 s.
- 1998 Laffin, Josephine: Oldkirken for begyndere. Översättning ved Helge Hoffmann. Fredericia: Lohse 1998, 144 s.

2. Enkelte lande og områder (hele perioden)

- 1993 Balling, Jakob: Vejen til Det kristne Imperium. i: Imperium Romanum. Realitet, ide, ideal, red. Otto Steen Due og Jakob Riisager, bind I, Århus: Sfinx 1993, 211-232.
- 1994 Borgehammar, Stephan: Christians and the Holy Places. The Myth of Jewish-Christian Origins. i: Church History 63 (1994), xx.
- 1994 Stoffregen Pedersen, Kirsten: Die äthiopische Kirche von Afrika bis nach Jerusalem. 2000 Jahre afrikanisches Christentum. (= Kleine Schriftenreihe 21), Trier: Kulturverein Aphorisma 1994, 44 s.
- 1995 Portefaix, Lilian: Från Artemis Efesia till Maria Theotokos. Kontinuitet och förändring i Efesos religionshistoria. i: Svensk religionshistorisk årsskrift xx (Sthlm 1995), xx.
- 1998 Pedersen, Nils Arne: Kopternes omvendelse til kristendommen og tilblivelsen af deres skriftsprog og bibeloversættelse. i: RT 32 (1998), 51-74.
- 1998 Stoffregen Pedersen, Kirsten: De kristne i Det hellige Land. Valby: Unitas 1998, 188 s.
- 1998 Westh, Michael Ravnholt: Evangeliet og verdens ældste nation. i: Ichthys, Menighedsfakultetet, Århus 1998, nr. 4.
- 2000 Martling, Carl Henrik: Gud i Orienten. De orientaliska kyrkornas framväxt och egenart. Andra omarbetade upplagan. Skellefteå: Artos 2000, 224 s. [1. uppl. 1990].

3. Den efterapostolske tid (ca. 70 – ca. 140)

- 1993 Hyldahl, Niels : Den ældste kristendoms historie. København: Museum Tusulanums Forlag 1993, X+374 sider.

- 1995 Thomassen, Einar: Ortodoksi og heterodoksi i det andre århundrets Roma. i: *Patristica Nordica* 4 (= *Religio* 44), Lund 1995, 39-55.
- 1997 Hyl Dahl, Niels: *The History of Early Christianity*. (= *Arbeiten zur Religion und Geschichte des Urchristentums* 3), Frankfurt am Main – New York: Lang 1997, 317 s. [Dansk original 1993].

4. Den oldkatoleske tid (ca. 140 – 311)

- 1995 Christiansen, Erik: Krisen i 200-tallet e.v.t. – hvilken krise? i: *Det andet og tredje århundrede*, (= *Themata* 9), Århus: Agora 1995, 1-10.

5. 4. – 7. århundrede

- 1995 Amadou, Christine: *Fortolkernes keisera. Allegori og tradisjon i Bysants*. Oslo 1995, 120 s. [Avhandling for magistergrad, Universitetet i Oslo 1995].
- 1997 Kahlos, Maijastina: *Vettius Agorius Praetextatus and the Rivalry between the Bishops in Rome in 366-367*. i: *Arctos* 31 (1997), 41-54.
- 1999 Thomsen, Rudi: *Byzans. Middelalderens Romerrige*. (= *Spørg Århus*), Århus: Aarhus Universitetsforlag 1999, 176 s.